

BULLETIN

*Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske,
lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri
SAV v Bratislave*

**Bulletin Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske
a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave**

BULLETIN 2025, č. 49

**Sekretariát Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske
a veterinárske vedy pri SAV:
Fakulta biotechnológie a potravinárstva SPU v Nitre
Tr. A. Hlinku 2
949 01 Nitra**

Názov: **BULLETIN 2025, č. 49**

Zostavil: prof. Ing. Jozef Golian, Dr.

Rok vydania: 2025

Náklad: 100 ks

Tlač: Garmond Nitra

Recenzenti: doc. Ing. Andrea Mendelová, PhD., Mgr. Katarína Adamčíková, PhD.

Rukopis neprešiel redakčnou úpravou vo vydavateľstve.

ISBN 978-80-8266-098-5

	Obsah	5
1.	Spoločenská zodpovednosť jednotlivca a kolektívov	6
2.	Správa o činnosti Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave za obdobie 2021 - 2025	7
	Uznesenia	10
	Kandidátska listina	11
	Zloženie výboru spoločnosti	12
	Publikácie vydané v roku 2025	12
3.	Odborné príspevky	13
	Fytoplasma zlatého žltnutia viniča (<i>Flavescence dorée</i>)	13
	Aflatoxíny v potravinách – dajú sa efektívne odstrániť?	14
	Smernica Európskeho parlamentu a Rady EÚ o monitorovaní a odolnosti pôdy (právny rámec pre monitorovanie pôdy)	17
	Environmentálne aspekty spotrebiteľského správania domácností a uhlíková stopa	19
4.	Nositelia Fándlyho medaily 2025	23
	Bíreš, Jozef, prof. MVDr. DrSc.	23
	Kožárová, Ivona, doc. MVDr. PhD.	23
	Bírošová, Zuzana, Ing. CSc.	24
	Migdal Wladyslaw, prof. dr hab. inž.	25
	Hnilička, František, doc. Ing. Ph.D.	26
	Kizeková, Miriam, Ing. PhD.	27
	Pačuta, Vladimír, prof., Ing. PhD.	28
5.	Jubilanti v roku 2025	29
	prof. Ing. Ján Šajbidor, DrSc. 70 ročný	29
6.	Odišli z našich radov	31
	prof. MVDr. Ján Pleva, DrSc.	31
	Ing. Mária Gabriela Ostrolúcká, CSc.	32
	Ing. Karol Herian, CSc.	33
	doc. Ing. Juliana Molnárová, PhD.	34
7.	Správa o činnosti Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave za rok 2025	35
8.	Plán práce Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave na rok 2026	45
9.	Podujatia realizované v roku 2025	56
	Podujatia realizované Poľnohospodárskou sekciou v roku 2025	56
	Podujatia realizované Potravinárskou sekciou v roku 2025	57
	Podujatia realizované Lesníckou sekciou v roku 2025 so zameraním na stredoškolskú mládež, dospelú odbornú i laickú verejnosť	60
	Podujatia realizované Veterinárskou sekciou v roku 2025	65
10.	Výsledky súťaže 12. ročníka súťaže „Mladí vedci 2024“ vyhlásenej SSPLPVV pri SAV v Bratislave	69

Spoločenská zodpovednosť jednotlivca a kolektívov

Všetci už dlhodobo konštatujeme, že naša spoločnosť je rozdelená, nezmieriteľná, nepoučiteľná a neschopná zásadných systémových zmien smerom k lepšiemu. Mnohí konštatujú, že ich sklamal aj vstup do Európskej únie a to nielen dnes už z pohľadu ťažkopádnosti jej mechanizmov, konkurencieschopnosti, ale predovšetkým morálnych a etických princípov. Ľudia očakávali od vstupu do EÚ určité spoločenské zmeny, prejavujúce sa vo zvyšovaní hodnotového povedomia ľudí a potláčaní neférových praktík, korupcie, kriminality a iných celospoločenských neduhov. Avšak 21 rokov po vstupe do EÚ musíme konštatovať, že takéto mechanizmy postavené na morálno-etických princípoch sa neuplatňujú a je ich ťažko hľadať aj v našej spoločnosti. Spoločenská zodpovednosť každého jednotlivca je daná jeho výchovou, prostredím a možnou motiváciou, z ktorej následne potom plynú aj určité výhody. Zodpovednosť by mala byť na každom z nás ako sa postavíme k problémom, ako budeme reagovať resp. nereagovať na spoločenské prehršky a pod. Doba sa však výrazne zmenila a dnes vyjadrenie vlastného názoru alebo kritika sú považované za prejav proti niečomu resp. niekomu a nie ako možná pomoc resp. návod ako niečo vylepšiť. Nedocenili sme však dôsledky takéhoto zvráteného správania pre celú spoločnosť, inštitúcie, organizácie a jednotlivca. Takéto postoje vracajú našu spoločnosť pred 17. november 1989, kedy bol akceptovaný jediný názor a všetky ostatné boli potláčané vrátane použitia sily. Rezignácia na hodnoty, rozdielnosť názorov, kritické myslenie, rôznorodosť pohľadov a komplexnosť chápania nás priviedli do stavu, ktorý nemá východiská, je rozdeľujúci, konfrontačný, bezobsažný, ponížujúci, neposúvajúci nás dopredu. Preto je dôležité si všímať akým spôsobom sa predkladajú argumenty, aká je ich relevantnosť, či nie sú len účelové a čo sa za tým skrýva. Človek, najmä vzdelaný, by nemal v žiadnej situácii podľahnúť účelovej argumentácii, analýze bez faktov, upúšťaniu od morálnych a etických princípov, hoaxom, dezinformáciám ani účelovej „likvidácii“ kolegov či spolupracovníkov. Dnešné technické vymoženosti umožňujú účelovo manipulovať s verejnou mienkou, názormi, vyjadreniami a do konca už aj s hlasom. Preto je o to významnejšie, aby v akademickom prostredí nevznikalo „podhubie morálno-etického zlyhania“ ako odraz spoločenskej klímy, správania sa verejných činiteľov a ľudí bez hodnôt a obsahu. Akademické prostredie má zostať čisté, výsostne založené na odbornosti, kolegalite, rešpekte, rovnocennosti a akademickej slobode. Nie je jednoduché dodržať a rozlíšiť tieto princípy v rôznych situáciách, reakciách, rozhodnutiach a stanoviskách, pretože je vždy jednoduchšie zvoliť iný než objektívny, spravodlivý a rozumný postoj. Aby si jednotliviec mohol pri takýchto príležitostiach zachovať „morálno-etickú rovnováhu“ ako štandard svojho konania, musí byť aj spoločensky zodpovedný a odosobnený. Žiaľ dnes sa s takýmito postojmi stretávame čoraz menej a je tu na mieste otázka, prečo sa z ľudí vytráca spoločenská a inštitucionálna zodpovednosť a nechávajú sa zatiahnuť do rôznych osobných aj inštitucionálnych sporov. Odpoveď je pomerne jednoduchá: existuje tu vysoký stupeň „tolerancie“ voči akýmkoľvek prehrškam a osobnému prospechárstvu, vysoká miera zneužívania funkcií na osobný prospech bez ohľadu na to, čo a koho dotýčny riadi, ďalej absencia morálno-etického „zrkadla“ pre neetické a neospravedlňiteľné konanie a napokon aj vysoká miera „vzájomného krytia“ zo strany nadriadených zložiek. Toto všetko a ešte aj mnohé neidentifikovateľné javy sú príčinou dnešného stavu spoločnosti nielen našej ale aj v celej EÚ. To nás vedie už k spomínanému rozdeleniu, konfrontácii, bezkonkurenčnosti, apatii, averzii a „morálnej korózii“. Toto nie je východisko zo situácie, to je stav, ktorý mnohým vyhovuje, pretože si neuvedomujú ako sa dá ísť dopredu, ako vybudovať prosperujúcu spoločnosť, inštitúciu, ako zapojiť všetkých do riadenia, aký je dôležitý názor každého jednotlivca.

prof. Ing. Jozef Golian, Dr.
predseda spoločnosti

Správa o činnosti Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave za obdobie 2021 - 2025

Valné zhromaždenie Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV sa konalo 9. 9. 2025 na Ústave ekológie lesa SAV, v.v.i. vo Zvolene. Program valného zhromaždenia bol štandardný a jeho súčasťou bola aj prezentácia aktivít za obdobie rokov 2021 – 2025. Jednotlivé aktivity boli prezentované formou prezentácie, najvýznamnejšie fakty vo forme tabuliek sú uvedené v nasledovnej štruktúre.

Príspevky jednotlivých sekcií

2021

Autor	Názov príspevku
doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc.	Stratégia Európskej komisie o pôde do roku 2030: využívanie prínosov zdravej pôdy v prospech ľudí, potravín, prírody a klímy
Ing. Miriam Kádasi Horáková, PhD.	Rozšírenie huby <i>Hymenoscyphus fraxineus</i> na jaseňoch v slovenských arborétach
Emília Ondrušková, Katarína Adamčíková a Zuzana Jánošíková	Čo odhalil výskum dvoch významných patogénov poškodzujúcich porasty borovic?
Ing. Radovan Ostrovský, PhD., Ing. Marek Kobza	Bezpečnosť drevín v urbánnom prostredí a skúsenosti s hodnotením
Ing. Miriam Kizeková, PhD.	Postavenie trávnych porastov v koncepte ekosystémových služieb
prof. Ing. Jozef Golian, Dr.	Vízia spoločných postupov pri budovaní moderného pôdohospodárstva v horizonte roku 2035

2022

Autor	Názov príspevku
doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc.	Svetový deň pôdy – príležitosť riešiť udržateľnosť pôdy pre všetky zainteresované subjekty
Katarína Adamčíková, Emília Ondrušková, Zuzana Jánošíková	Hnedá sypavka – ochorenie ihlic borovic
Ing. Július Forsthoffer, PhD.	Dekarbonizácia životného prostredia a dopad na agropotravinársky sektor
prof. Ing. Jozef Golian, Dr.	Návratnosť investícií do výskumu, vývoja a inovácií
	Environmentálny dopad produkcie potravín

2023

Autor	Názov príspevku
Ing. Karol Herian, CSc.	Prepojenie teórie a praxe je podmienkou rozvoja i v potravinárstve
prof. Ing. Jozef Golian, Dr.	Vedecko-pedagogické školy a osobnosti
	Digitalizácia a umelá inteligencia
	FOODINOVO projekt ERAZMUS+ pre skvalitnenie vzdelávania a možnosti kooperácie

2024

Autor	Názov príspevku
Mgr. Katarína Adamčíková, PhD.	Majú huby <i>Dothistroma septosporum</i> a <i>Dothistroma pini</i> , ktoré vykazujú veľmi podobné charakteristiky, aj rovnakú virulenciu?
prof. Ing. Jozef Golian, Dr.	Uhlíková stopa a udržateľnosť potravinových systémov
	Zásady zabezpečenia udržateľnej výroby potravín

Nositelia Fándlyho medaily

2021

Meno/inštitúcia	Zdôvodnenie
NPPC VÚP	Za doterajšie zásluhy v oblasti rozvoja potravinárstva a príbuzných vied pri príležitosti 70. výročia jeho založenia
NPPC VÚPOP	Za celoživotné zásluhy v oblasti rozvoja pedológie a jej príbuzných vied pri príležitosti 60. výročia jeho založenia
prof. RNDr. Alexandra Šimonovičová, CSc.	Za rozvoj pôdnej a environmentálnej mikrobiológie a pedológie
RNDr. Beata Houšková, CSc.	Za rozvoj výskumu hydrofyzikálnych vlastností pôd a za medzinárodné aktivity v oblasti globálnej pôdnej politiky
RNDr. Jozef Takáč, PhD.	Za rozvoj hydropedológie a agroklimatické modelovanie procesov v poľnohospodárstve
Ing. Milan Michalec, CSc.	Za rozvoj vedy a výskumu v oblasti pratotechniky trávnych porastov, šírenie a aplikovanie poznatkov do poľnohospodárskej praxe a správny manažment lúk a pasienkov

2022

Meno/inštitúcia	Zdôvodnenie
prof. Ing. Milan Čertík, PhD.	Za celoživotný prínos v oblasti vzdelávania, výskumu a rozvoj potravinárskych biotechnológií
Ing. Ján Durec, PhD.	Za výskum a vývoj celosvetovo unikátnej technológie v nápojovom priemysle v SR
RNDr. Jarmila Makovníková, CSc.	Za vynikajúcu dlhoročnú prácu a rozvoj modelovania chemických procesov v pôde a výskum agroekologických služieb
prof. Dr. Bořivoj Šarapatka, PhD.	Za významné vedecké výsledky v pedológii, rozvoj agroekológie a krajinárskeho výskumu a dlhoročnú úspešnú spoluprácu s vedeckou komunitou na Slovensku
Ing. Jana Konôpková, PhD.	Za dlhoročnú prácu a rozvoj biotechnológií okrasných drevín a príbuzných vied
Ing. Iveta Ilavská, PhD.	Za rozvoj krmovinárstva a výskum siatych trávnych porastov
Ústav trávnych porastov a horského poľnohospodárstva NPPC	Za doterajšie zásluhy v oblasti rozvoja lúkarstva, pasienkarstva a poľnohospodárstva v znevýhodnených oblastiach pri príležitosti 60 výročia jeho založenia

2023

Meno/inštitúcia	Zdôvodnenie
Ing. Ladislav Staruch, PhD.	Za organizačnú prácu a spoluprácu s praxou
prof. Ing. Ľubomír Valík, PhD.	Za prínos v oblasti hygienickej bezchybnosti mliečnych výrobkov
doc. Ing. Juraj Gregor, CSc.	Za vynikajúcu vedeckú prácu v odbore lesnícka pedológia a ekológia lesných pôd
prof. Ing. Erika Gömöryová, CSc.	Za vynikajúcu vedeckú prácu v odbore lesnícka pedológia, mikrobiológia a ekológia lesných pôd
doc. RNDr. Gabriela Barančíková, CSc.	Za vynikajúcu vedeckú prácu a za rozvoj modelovania organického uhlíka v pôde
Ing. Eubica Ditmarová, PhD.	Za významný prínos pre rozvoj ÚEL SAV, v.v.i., za dlhoročnú kvalitnú vedeckú prácu

2024

Meno/inštitúcia	Zdôvodnenie
doc. MVDr. Ladislav Steinhauser, CSc.	Za celoživotný prínos v odbore spracovania mäsa, riadiacu, popularizačnú a publikačnú činnosť
Ryba Žilina spol. s r. o.	Za dlhodobý prínos k rozvoju potravinárskej výroby na Slovensku, inovácie a kvalitu výrobkov

Prehľad počtu ocenených prác v súťaži „Mladí vedci“

Sekcia	Počet ocenených prác			
	2021	2022	2023	2024
Poľnohospodárske vedy	3	3	1	3
Potravinárske vedy	3	3	3	3
Veterinárske vedy	3	3	3	3
Lesnícke vedy	0	3	2	1

Noví členovia spoločnosti 2021 – 2025

2021 Ing. Lenka Sarvašová, PhD.

2024 Ing. Hana Húdoková, PhD., Ing. Martin Belko, PhD.

2025 Ing. Kristína Predanócyová, PhD., Ing. Ivona Jančo, PhD., Ing. Patrícia Joanidis, PhD.

doc. MVDr. Jana Výrostková, PhD., Ing. Mgr. Zuzana Megyesi Eftimová, PhD.

Mgr. Matúš Varády, PhD., PhDr. Mariana Kováčová, PhD.

Uznesenia 17. valného zhromaždenia SSPLPVV

Valné zhromaždenie

1. Konštatuje, že 17. valné zhromaždenie (VZ) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV bolo zvolané po štyroch rokoch od 16. valného zhromaždenia za účasti členskej základne, ktorá oprávňuje prijať príslušné rozhodnutia.
2. Konštatuje, že uznesenia prijaté na 17. VZ boli splnené a ukladá sa Výboru spoločnosti vytvárať v práci také podmienky, ktoré umožnia zvyšovanie kvality práce a rozsahu jednotlivých činností. Trvalou úlohou je rozširovanie členskej základne najmä o nových mladých vedeckých pracovníkov a ich zapojenie do činnosti Spoločnosti.
3. Schvaľuje predloženú správu o činnosti Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV od jej 16. valného zhromaždenia, schvaľuje revíziu správu o činnosti spoločnosti za toto funkčné obdobie.
4. Vyjadruje poďakovanie Výboru spoločnosti a výborom sekcií a pobočky ako aj všetkým členom Spoločnosti za uplynulé funkčné obdobie.
5. Potvrdzuje orgány spoločnosti v súlade s §7 ods. 2 písm. d stanov.
6. Konštatuje podstatné zlepšenie disciplíny v platení členského príspevku a ako trvalú úlohu ukladá sekciám a pobočke Spoločnosti dbať na plnenie tejto povinnosti.
7. Berie na vedomie zvýšenie členského poplatku z 3 na 5.- € schválené väčšinou hlasov.
8. Konštatuje, že podstránka Spoločnosti zriadená na webovom sídle ÚEL SAV Zvolen pravidelne sprístupňuje informácie o činnosti spoločnosti.
9. Ukladá všetkým členom a orgánom spoločnosti vo veľkej miere propagovať výsledky jej práce pre verejnosť a v spoločenskú prax.
10. Odporúča vzhľadom na potrebu zvýšenia efektívnosti výkonu v oblastiach poľnohospodárskych, lesníckych, potravinárskych a veterinárskych vied realizovať spoluprácu a odborné kontakty so Slovenskou akadémiou pôdohospodárskych vied, VTS a inými partnerskými organizáciami.
11. Ukladá Výboru spoločnosti polročne kontrolovať plnenie uznesení 15. valného zhromaždenia a vyhodnotenie uverejniť v Bulletine spoločnosti.
12. Vyslovuje poďakovanie vedeniu Rady Slovenských vedeckých spoločností pri SAV v Bratislave za doterajšiu spoluprácu v období rokov 2021 – 2025.
13. Vyslovuje úprimné poďakovanie vedeniu Ústavu ekológie lesa SAV, v.v.i. Zvolen za umožnenie konania valného zhromaždenia v jej priestoroch, prípravnému výboru za vykonanú prácu, sponzorom a všetkým inštitúciám i jednotlivcom, ktorí sa pričínili o úspešný priebeh zhromaždenia.

Kandidátska listina

Slovenská spoločnosť pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave

Kandidátska listina

pre voľby do Výboru Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave 9.9.2025

Za kandidátov na člena Výboru a revízora SSPLPVV boli navrhnutí a s kandidatúrou súhlasili:

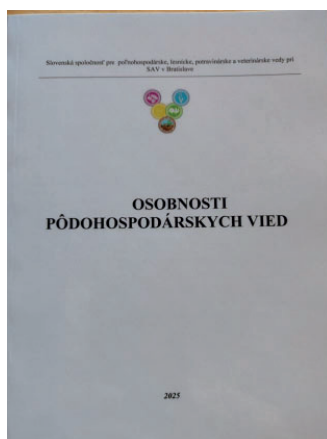
Poľnohospodárska sekcia 1. prof. Ing. Jozef Golian, Dr. 2. doc. Ing. Michal Rolínek, PhD. 3. doc. Ing. Martina Fikselová, PhD.	Potravinárska sekcia 10. Ing. Lukáš Kolarič, PhD. 11. Ing. Eva Hybenová, PhD. 12. Ing. Zuzana Krepsová, PhD.
Lesnícka sekcia 4. Ing. Margita Kuklová, PhD. 5. Ing. Jozef Váľka, CSc. 6. Ing. Hana Húdoková, PhD.	Veterinárska sekcia 13. doc. MVDr. Ivona Kožárová, PhD. 14. doc. MVDr. Boris Semjon, PhD. 15. doc. MVDr. Ivana Regecová, PhD.
Pedologická sekcia 7. prof. Ing. Jozef Kobza, CSc. 8. RNDr. Emil Fulajtár, PhD. 9. RNDr. Jarmila Makovníková, CSc.	Lúgarsko-pasienkarská sekcia 16. Ing. Vladimíra Vargová, PhD. 17. 18.
Revízori: 1. Ing. Pavol Mezei, PhD. 2. Ing. Peter Kovár, PhD.	3.

Zloženie výboru spoločnosti od 9. 9. 2025

Sekcia/ člen výboru	Kontaktná adresa
Poľnohospodárska sekcia	
1. prof. Ing. Jozef Golian, Dr.	jozef.golian@uniag.sk
2. prof. Ing. Branislav Gálik, PhD.,	branislav.galik@uniag.sk
3. doc. Ing. Michal Rolinec, PhD.	michal.rolinec@uniag.sk
Lesnícka sekcia	
4. Ing. Margita Kuklová, PhD.	kuklova@ife.sk
5. Ing. Jozef Váľka, CSc.	valka@ife.sk
6. Ing. Katarína Adamčíková, CSc.	katarina.adamcikova@ife.sk
Pedologická sekcia	
7. prof. Ing. Jozef Kobza, CSc	jozef.kobza@nppc.sk
8. doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc.	jaroslava.sobocka@nppc.sk
9. RNDr. Emil Fuľajtár, PhD.	emil.fujtar@nppc.sk
Potravinárska sekcia	
10. Ing. Lukáš Kolarič, PhD.	lukas.kolaric@stuba.sk
11. Ing. Ladislav Staruch, CSc.	ladislav.staruch@stuba.sk
Veterinárska sekcia	
12. doc. MVDr. Ivona Kožárová, PhD.	ivona.kozarova@uvlf.sk
13. doc. MVDr. Boris Semjon, PhD.	boris.semjon@uvlf.sk
14. prof. MVDr. Slavomír Marcínčák, PhD.	slavomir.marcincak@uvlf.sk
Lúgarsko-pasienkarská sekcia	
15. Ing. Miriam Kizeková, PhD.	miriam.kizekova@nppc.sk
Revízor	
Ing. Pavol Mezei, PhD.	mezei@ife.sk

Publikácie vydané v roku 2025

Odborné príspevky

Fytoplasma zlatého žltutia viniča (*Flavescence dorée*)

Pôvodca ochorenia je *Candidatus phytoplasma vitis*, ktorý patrí do triedy *Mollicutes*, radu *Acholeplasmatales*. Ide o jednobunkový prokaryotický mikroorganizmus, ktorý je zaradený k baktériám. Patrí medzi karanténnych škodcov Únie. Je to nekultivovateľný organizmus bez bunkovej steny, o ktorých je známe, že sú obmedzené na život vo floéme. Prenáša ich hmyzí vektor, hlavne cikáda *Scaphoideus titanus*, ktorá sa živí na viniči. Rozmnožuje sa v tele hmyzu (najprv v črevách, potom v haemolymfe a nakoniec v slinných žľazách), čo umožňuje jej prenos na ďalšie rastliny.

Primárnym hostiteľom je *Vitis vinifera* (hroznorodý vinič), ale fytoplasma bola nájdená aj v iných druhoch viniča (napr. rôzne druhy *Vitis*, podpníky) a v divo rastúcich rastlinách. Okrem viniča sú dôležité rezervoáre aj lesných a divo rastúce rastliny: napr. jelša (*Alnus glutinosa*), lieska (*Corylus avellana*), plamienok (*Clematis vitalba*) a ďalšie. Symptómy sa prejavujú počas leta. U bielych odrôd viniča sú listy žlté („zlaté žltutie“), u tmavších odrôd môžu červenať. Okraje listov sa stáčajú nadol a pričom sú kovovo lesklé a aj krehké. Medzižilové oblasti listov sa môžu stať nekrotickými. Výhonky sa ohýbajú a vykazujú neúplnú lignifikáciu (nedozrievajú), sú tenké, previsnuté, v zime odumierajú. Občas je možné vidieť malé čierne pľuzgieriky v pozdĺžnych radoch pozdĺž výhonku. Infikované rastliny môžu strácať výnos a kvalitu úrody – menej cukru a vyššia kyslosť plodov.

Diagnostika: Diagnostika sa robí molekulárnymi metódami – typicky PCR (napr. sekvenovanie 16S rRNA, map gén). Vizualné symptómy nestačia na spoľahlivé rozlíšenie zlatého žltutia viniča od iných ochorení, preto je molekulárne overenie veľmi dôležité. Dôležitý je aj správny odber a načasovanie odberu.

Kontrola a manažment: Nie je dostupný účinný spôsob liečenia už napadnutých rastlín, infikované rastliny sa v praxi likvidujú. Na ochranu proti cikáde *S. titanus* sa používajú insekticídne ošetrenia (chemická ochrana napr. indoxacarb, cyantraniliprole, flupyradifurone). Počet aplikácií závisí od regiónu, vektora a rizika. Vektora môžeme monitorovať napríklad žltými lepovými páskami. Odporúča sa sledovať príznaky na divo rastúcich druhov *Vitis*, drevinách (napr. jelša, plamienok), pretože slúžia ako „zásobník“ fytoplazmy. Znížiť riziko infekcie môžeme aj odstraňovaním rezervoárov choroby, čiže likvidovaním už napadnutých rastlín. Pri vysádzaní sadeníc a štepov je potrebné dodržiavať bezpečnostné opatrenia: použitie certifikovaného materiálu bez fytoplazmy, testovanie rastlín, dodržiavať karanténne opatrenia. Implementácia účinných a udržateľných kontrolných opatrení je nákladná a náročná, ale kritická na obmedzenie ekonomických škôd.

Aktuálna situácia na Slovensku: Prvý výskyt zlatého žltutia viniča na Slovensku potvrdil ÚKSÚP v auguste 2021 v okrese Nové Zámky a zaviedol karanténne opatrenia. Infikované rastliny mali byť odstránené (zlikvidované celé kríky s koreňmi) a bola definovaná aj nárazníková zóna 50 m okolo vinice a bufferová zóna s polomerom 1,5 km. V rokoch 2024 a 2025 sa objavili ďalšie ohniská v Choňkovciach, Strekove a Vinohradoch nad Váhom. V septembri 2025 ÚKSÚP hlásil 7 pozitívnych vzoriek v 6 okresoch: Nové Zámky, Galanta, Sobrance, Levice, Nitra a Zlaté Moravce. Od vinohradníkov sa očakáva monitorovanie (sledovanie príznakov) hlavne koncom leta a na jeseň, keď sú symptómy viditeľnejšie. Rýchle šírenie vektorov a choroby predstavuje vážnu hrozbu pre slovenské vinohradníctvo, najmä vzhľadom na klimatické podmienky, ktoré môžu podporovať proliferáciu cikádok. Opatrenia musia byť systematické: kombinácia likvidácie, chemickej ochrany a monitorovania je kľúčová pre obmedzenie rozšírenia. Úspešné zvládnutie situácie bude vyžadovať koordinované úsilie – monitorovanie, chemickú ochranu vektorov a včasné zásahy.

Katarína Adamčíková, Ústav ekológie lesa SAV, v.v.i.

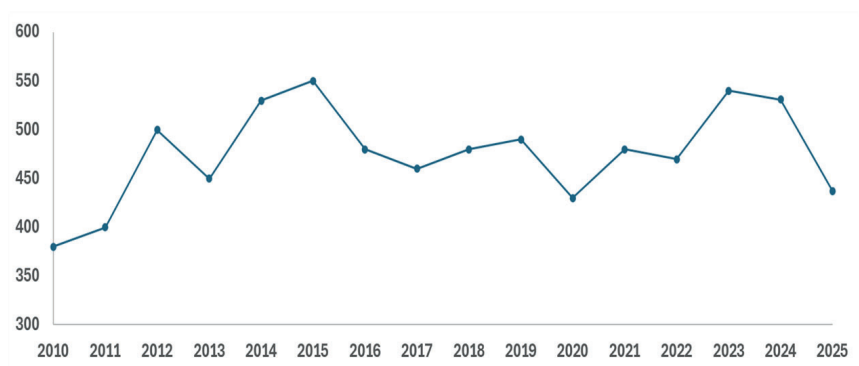
Aflatoxíny v potravinách – dajú sa efektívne odstrániť?

V posledných obdobiach sa kontaminácia potravinového reťazca najrôznejšími chemickými zlúčeninami stala objektom intenzívneho výskumu a v súčasnej dobe je neoddeliteľnou súčasťou modernej potravinárskej toxikológie. V tejto súvislosti je kladený dôraz hlavne na také zlúčeniny vyskytujúce sa v potravinách, ktoré sú schopné vyvolávať závažné ochorenia, obzvlášť sa prejavujúce po ich dlhodobom pôsobení na organizmus. Preto je jedným z primárnych cieľov potravinárskej chémie a technológie zamedziť vzniku týchto látok v potravinách, resp. tieto látky z potravín odstrániť, pokiaľ sa v nich už nachádzajú, aby sa tak zvýšila bezpečnosť konzumovaných potravín a potraviny samotné sa tak stali jedným zo základných pilierov dobrého zdravotného stavu súčasnej populácie.

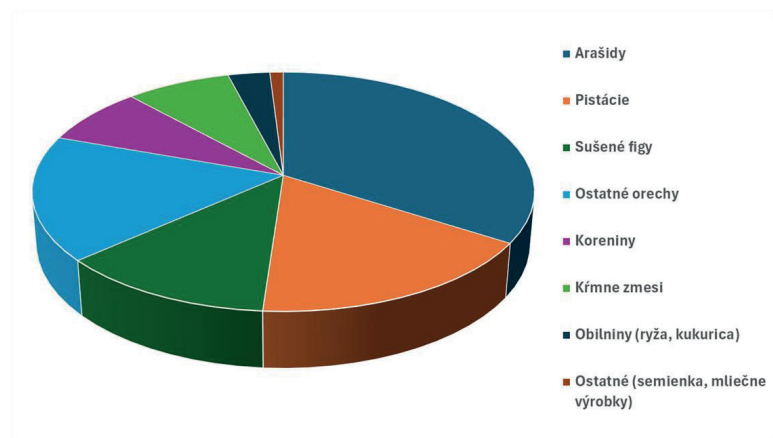
Mykotoxíny (sekundárne metabolity vlákňitých húb) patria medzi najviac sledované chemické kontaminanty potravín rastlinného aj živočíšneho pôvodu. Osobitne nebezpečné sú aflatoxíny (sekundárne metabolity *Aspergillus flavus* a *A. parasiticus*), predovšetkým aflatoxín B1 (AFB1), ktorý je považovaný za jeden z najsilnejších prírodných hepatokarcinogénov. Všetky druhy aflatoxínov (označované najmä ako B1, B2, G1, G2, M1, M2) sa podľa Medzinárodnej agentúry pre výskum rakoviny (IARC) zaraďujú do skupiny č. 1 karcinogénov, a preto sa ich výskyt legislatívne kontroluje, pričom v Európskej únii platí Nariadenie 2023/915 z 25. apríla 2023 o maximálnych limitoch pre niektoré kontaminanty v potravinách.

Vlákňité huby produkujúce aflatoxíny rastú predovšetkým v oblastiach s horúcim a vlhkým podnebí a aflatoxíny v potravinách sú výsledkom plesňovej kontaminácie surovín pred zberom, alebo počas skladovania. Očakáva sa, že zmena globálnej klímy bude mať vplyv na narastajúci výskyt aflatoxínov v potravinách v Európe. V posledných 15 rokoch sa zaznamenalo niekoľko horúcich a suchých období v južných častiach Európy, čo malo za následok kontamináciu poľnohospodárskych plodín plesňami *Aspergillus flavus* v takých krajinách, ako sú Španielsko, Taliansko, Srbsko, Chorvátsko a iné. Význam tejto problematiky je tiež možné vidieť z grafu na Obr. 1, ktorý dokumentuje počet hlásení RASFF (Systém rýchlej výmeny informácií pre potraviny a krmivá) ohľadom kontaminácie potravín a krmív s aflatoxínmi za roky 2010 – 2025. Počet hlásení za toto obdobie bolo cez 7 600, pričom je viditeľné, že nijako sa trend výskytu aflatoxínov významne neznižuje. Na druhom grafe (Obr. 2) je znázornený podiel na celkových hláseniach medzi rokmi 2010 – 2023 podľa potravinovej komodity. Najväčší počet hlásení bol pre orechy (arašidy 34,4 %, pistácie 17,3 %, ostatné orechy 17,1 %). Významnú kategóriu tvorili tiež kŕmne zmesi (7,8 %) a obilniny ako ryža a kukurica (3,1 %). Ostatné výrobky, vrátane mliečnych výrobkov, tvorili menej ako 1 % hlásení. Podľa posledného hodnotenia rizika vyplývajúceho z prítomnosti aflatoxínov v potravinách Európskym úradom pre bezpečnosť potravín (EFSA) z roku 2020 sa u dospelých pohybovala priemerná expozícia dolnej hranice (LB) AFB1 od 0,22 do 0,49 ng.kg⁻¹ telesnej hmotnosti za deň a priemerná expozícia hornej hranice (UB) od 1,35 do 3,25 ng.kg⁻¹ telesnej hmotnosti za deň. U mladších vekových skupín sa priemerná expozícia LB AFB1 pohybovala od 0,08 do 1,78 ng.kg⁻¹ za deň a priemerná expozícia UB od 0,58 do 6,95 ng.kg⁻¹ za deň. Obilniny a výrobky na báze obilnín najviac prispeli k priemernej chronickej expozícii AFB1 prostredníctvom stravy vo všetkých vekových kategóriách. Hlavnými podkategóriami, ktoré prispievali k expozícii AFB1 boli zrniny určené na ľudskú spotrebu (najmä kukuričné zrná), chlieb a pečivo. Kategórie potravín tekuté mlieko a fermentované mliečne výrobky boli hlavnými prispievateľmi k celkovej priemernej expozícii AFM1 vo všetkých vekových skupinách.

Obr. 1. Počet hlásení kontaminácie potravín a krmív aflatoxínmi za roky 2010 – 2025. (Zdroj: Databáza RASFF)

Obr. 2. Podiel na celkových hláseniach podľa potravinovej komodity za roky 2010 – 2023. (Zdroj: Databáza RASFF)

V
súlade
s

opakovaným zistením prítomnosti aflatoxínov v potravinách a krmivách sa výskumné aktivity zamerali na hľadanie postupov vedúcich k ich eliminácii. Najefektívnejším spôsobom ako znížiť akumuláciu aflatoxínov sú zásahy pred zberom a po ňom. Pred-zber sa primárne zameriava na prevenciu tvorby toxínov tam, kde je to možné, zabránením alebo elimináciou rastu plesní, čiže spolieha sa na správnu poľnohospodársku prax a používanie účinných fungicidov. Ďalším možným prístupom je implementácia biologickej kontroly. Biokontrola sa vykonáva najčastejšie použitím netoxinogénnych kmeňov *Aspergillus* spp., čím sa zníži výskyt toxigénnych kmeňov, a tým aj kontaminácia s aflatoxínmi. Pozberovú biologickú kontrolu možno dosiahnuť aj použitím probiotických mikroorganizmov naočkovaných do skladovaných surovín, ktoré zabránia rastu fytopatogénnych húb a sekrécii toxínov v krmive. Akumuláciu AFM1 v mlieku možno zmierniť aj znížením gastrointestinálnej absorpcie AFB1 u dojčiacich

zvierat podávaním enterosorbentov, ako sú ílové minerály, prostredníctvom krmiva. Ďalším spôsobom je vakcinácia dojnic proti aflatoxínom.

Potravinárska chémia a technológia ale najmä rieši otázku, ako znížiť resp. kompletne odstrániť aflatoxíny priamo z potraviny. Z tohto hľadiska je možné existujúce metódy klasifikovať do štyroch kategórií: 1. fyzikálne (tepelné procesy, UV svetlo, ionizujúce žiarenie, plazma), 2. chemické (pridanie niektorých špecifických kyselín a zásad, pôsobenie chlórnom alebo amoniakom), 3. biologické (pôsobenie baktérii a enzýmov) a 4. fyzikálno-chemické (viazanie na špecifické sorbenty).

Chemické procesy možno použiť na zníženie koncentrácie, degradáciu alebo inaktiváciu aflatoxínov prostredníctvom chemických reakcií, ako je amonizácia, ozonizácia, peroxidácia, hydrolýza alebo oxidácia. Princípom je teda „degradácia“ molekuly aflatoxínu na iné produkty, ktorých povaha a toxicita však stále nie je jasná. Na podobnom princípe sú založené aj fyzikálne spôsoby buď pôsobením vysokých teplôt (avšak v praxi nerealizovateľné vzhľadom na vysokú tepelnú stabilitu aflatoxínov) alebo netepelných procesov (ako napr. pôsobením plazmy, ionizujúceho žiarenia alebo UV svetla). Povaha výsledných produktov nie je ale ani pri týchto postupov jasná a väčšina z nich si vyžaduje špecifické zariadenia, ktoré boli testované iba na malé množstvá resp. objemy vzoriek.

Významnou oblasťou výskumu je používanie špecifických druhov mikroorganizmov, najmä tých, ktoré majú status GRAS (všeobecne uznávané ako bezpečné) a používajú sa zároveň aj ako probiotiká. V tejto súvislosti mnohé štúdie ukázali, že probiotické kmene môžu znížiť hladiny AFB1 resp. AFM1 v kontaminovaných potravinárskych výrobkoch. Štúdie odhalili, že zníženie hladín aflatoxínov bolo špecifické pre daný kmeň. Natívne mikrobiálne kmene môžu znižovať koncentrácie aflatoxínov pomocou mechanizmov biodegradácie alebo bioadsorpcie, avšak väčšina metód mikrobiálneho znižovania spočíva v sorbčných procesoch za vzniku komplexu. Biodegradácia môže mať aj určité nevýhody oproti bioadsorpcii, pretože má dlhšie trvanie a môže zmeniť štruktúru aflatoxínu, čo môže viesť k nežiaducim metabolitom so škodlivými vlastnosťami. Mechanizmus bioadsorpcie je opísaný najmä fyzikálnochemickou adhéziou molekuly aflatoxínu k sacharidovým zložkám bakteriálnej bunkovej steny. Aflatoxíny sa môžu viazať na bakteriálnu bunkovú stenu prostredníctvom nekovalentných slabých interakcií (väčšinou van der Waalsovej, alebo vodíkovej väzby) s hydrofilnými látkami na ich povrchu, ako je peptidoglykán alebo iné polysacharidy. Metódy biodegradácie súvisia s použitím mikroorganizmov a/alebo z nich izolovaných enzymatických produktov, ktoré môžu molekulu aflatoxínu katabolizovať alebo ju transformovať na menej alebo netoxické zlúčeniny. Avšak, aby sa biotransformačné činidlá mohli používať ako prídavné látky v potravinách, musia rýchlo rozkladať aflatoxíny na netoxické metabolity za premenlivých podmienok kyslíka a v zložitom prostredí a ukázať sa ako bezpečné pre zvieratá a ľudí. V porovnaní s chemickými alebo fyzikálnymi metódami majú biologické metódy výhodu selektivity, nakoľko tieto metódy dokážu byť dostatočne selektívne vzhľadom na substrát.

Fyzikálno-chemické metódy eliminácie aflatoxínov sú založené na interakciách molekuly aflatoxínov a vhodného sorbentu, keď prostredníctvom intermolekulových (nekovalentných) interakcií môže vzniknúť buď inklúzny komplex (molekula aflatoxínu (tzv. hosť) vstupuje do dutiny molekuly sorbentu, napr. β -cyklodextrínu (tzv. hostiteľ)) alebo asociovaný komplex (molekuly aflatoxínov vytvárajú na povrchu vhodného sorbentu (napr. chitosan, bentonit) monomolekulový film). Nakoľko sa ako sorbenty používajú prírodné látky (napr. nie je tu rozpor pri ich použití s európskou legislatívou o bezpečnosti potravín) možno považovať tieto metódy za bezpečné. Taktiež je dôležité zdôrazniť, že fyzikálno-chemické metódy patria medzi tzv. „mäkké“ postupy, t. j. nemenia organoleptický profil potraviny ani technologické vlastnosti

ostatných zložiek, napr. bielkovín. Problém týchto metód býva však nedostatočná efektivita znižovania resp. odstraňovania aflatoxínov. Kompletné odstránenie aflatoxínov sa vo väčšine prípadov dosiahlo použitím vysokých množstiev sorbentov, ktoré mohli spôsobiť aj zníženie iných nutričných zložiek potraviny.

Odpoveď na otázku, či sa dajú efektívne odstrániť aflatoxíny z potraviny, je teda zatiaľ negatívna. Každá metóda má určité nevýhody, ktoré obmedzujú jej použitie v reálnej praxi. Aktuálny výskum sa orientuje najmä na nájdenie takého sorbentu (či už biologického alebo chemického), ktorý by bol dostatočne selektívny na efektívne odstránenie aflatoxínov a zároveň by sa zachovali všetky nutričné a organoleptické vlastnosti potraviny. Preto sa v súčasnosti treba spoliehať na správnu pred a po-zberovú kontrolu plodín a poľnohospodársku prax.

Ing. Lukáš Kolarič, PhD.

Oddelenie potravinárskej technológie

Fakulta chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave

Smernica Európskeho parlamentu a Rady EÚ o monitorovaní a odolnosti pôdy (právny rámec pre monitorovanie pôdy)

Smernica o pôde je nová smernica Európskej únie o monitorovaní a odolnosti pôdy, ktorá bola prijatá v októbri 2025 s cieľom zabezpečiť zdravé pôdy v Európe do roku 2050. Stanovuje rámec pre monitorovanie pôdy, zavádza usmerňujúce zásady pre udržateľné obhospodarovanie pôdy a rieši problémy s kontamináciou pôdy. Smernica je odpoveďou na alarmujúci stav pôdy v EÚ, pričom viac ako 60 % pôd nie je v dobrom stave. Ide o nový návrh legislatívy, ktorý presadzuje povinné monitorovanie zdravia pôdy, aby sa lepšie riešili problémy s kontamináciou a udržateľným obhospodarovaním.

Smernica je logickým výstupom Stratégie EÚ o pôde do roku 2030 zo dňa 17. novembra 2021, ktorá stanovuje dlhodobú víziu mať do roku 2050 všetku pôdu v zdravom stave, aby sa ochrana, dlhodobé udržateľné využívanie a obnova pôdy stali normou a navrhuje kombináciu dobrovoľných a legislatívnych opatrení. Európska komisia navrhla túto smernicu, ktorá by mala analyzovať niekoľko tém, ako sú indikátory a hodnoty pre zdravie pôdy, ustanovenia o monitorovaní pôdy a požiadavky na dlhodobé udržateľné využívanie pôdy.

Je súčasťou Zelenej dohody (*Green Deal*) a je podporovaná novelizovaným výskumným programom HORIZON 2030 v rámci Misie pre pôdu (*a Soil Deal for Europe*). Jej cieľom je vytvoriť sieť živých laboratórií a majákov pre zabezpečenie inovatívnych spôsobov hospodárenia na pôde.

Návrh pomôže členským štátom zabezpečiť schopnosť pôdy poskytovať viaceré ekosystémové služby, ktoré sú životne dôležité pre ľudské zdravie a životné prostredie. Navrhuje sa postupný prístup, v rámci ktorého sa členským štátom poskytne dostatok času na to, aby vytvorili svoj systém riadenia, zaviedli monitorovanie pôdy, posúdili zdravie pôdy a začali uplatňovať zásady dlhodobého udržateľného hospodárenia na pôde.

Konkrétne legislatívna implementácia smernice (zákona) na národnej úrovni je do troch rokov od jej vydania. Monitorovacia schéma bude mať sledovanie v cykle 6 rokov.

Prečo pôda?

Pôda je životne dôležitý, obmedzený, neobnoviteľný a nenahraditeľný zdroj. Zdravá pôda je nevyhnutná pre hospodárstvo, spoločnosť a životné prostredie a zvyšuje odolnosť EÚ voči klimatickej zmene, extrémnym výkyvom počasia, suchu a záplavám. Ukladá uhlík, má väčšiu kapacitu absorbovať, uchovávať a filtrovať vodu a poskytuje životne dôležité služby, ako sú bezpečné potraviny a biomasa a ich dostatočné množstvo.

Existujúce politiky EÚ pozitívne prispeli k zlepšeniu zdravia pôdy, ale nezaoberajú sa všetkými hybnými silami degradácie pôdy a preto pretrvávajú značné nedostatky. Pôdy sa tvoria veľmi pomaly, avšak ich zdravotný stav možno zachovať alebo zlepšiť len ak sa prijímú a implementujú primerané opatrenia.

Európska zelená dohoda stanovuje ambiciózny plán premeny Únie na spravodlivú a prosperujúcu spoločnosť s moderným, zdrojovo efektívnym a konkurencieschopným hospodárstvom s cieľom chrániť, zachovávať a zlepšovať prírodný kapitál Únie a chrániť zdravie a pohodu občanov pred rizikami a vplyvmi súvisiacimi so životným prostredím. V rámci Európskej Zelenéj dohody Komisia prijala Stratégiu EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030, akčný plán nulového znečistenia, Stratégiu EÚ na prispôsobenie sa zmene klímy a Stratégiu EÚ o pôde do roku 2030. Na obr. 1 je stratégia EÚ v oblasti pôdy.

Z týchto dôvodov tento návrh zavádza systém monitorovania pôdy a vymedzuje, čo je zdravá pôda, čím sa stanovuje udržateľný manažment na pôde z hľadiska udržania alebo zlepšenie jej zdravia, a teda ako dosiahnuť zdravé a odolné pôdy v celej EÚ do roku 2050. Návrh pomôže členským štátom zabezpečiť schopnosť pôdy poskytovať viaceré ekosystémové služby, ktoré sú životne dôležité pre ľudské zdravie a životné prostredie. Navrhuje sa postupný prístup, v rámci ktorého sa členským štátom poskytne dostatok času na to, aby vytvorili svoj systém riadenia, zaviedli monitorovanie pôdy, posúdili zdravie pôdy a začali uplatňovať zásady dlhodobého udržateľného hospodárenia na pôde.

Udržateľný manažment ako základ zdravia pôdy

Návrhom sa zavádza pevný a koherentný rámec monitorovania pre všetky pôdy v celej EÚ, čo je kľúčové pre poskytovanie potrebných údajov a informácií na definovanie vhodných opatrení. Viedlo by to aj k technologickému rozvoju a inováciám a stimuloval by sa akademický a priemyselný výskum, napríklad využívanie riešení umelej inteligencie zo snímach a meracích systémov v teréne. Bude tiež rozvíjať dopyt po službách na vykonávanie analýz pôdy a upevňovať podnikanie a postavenie špecializovaných SME v EÚ. Podporí to aj rozvoj diaľkového prieskumu Zeme a umožní Komisii čerpať zdroje zainteresovaných členských štátov pri ponúkaní nákladovo efektívnych služieb, pričom sa bude spoliehať na existujúce mechanizmy a technológie (LUCAS, Copernicus). Očakáva sa, že tento technologický pokrok poskytne farmárom a lesníkom jednoduchší prístup k údajom o pôde, ale mohol by viesť aj k širšej škále, lepšej dostupnosti a finančne dostupnejšej technickej podpore pre udržateľné

hospodárenie s pôdou, vrátane nástrojov na podporu rozhodovania. Členské štáty EÚ by mohli dostatočne podrobné údaje o zdravotnom stave pôdy využívať na lepšie monitorovanie a analýzu trendov v oblasti zvládania sucha a katastrof a odolnosti, a to aj vo vzťahu k potravinovej bezpečnosti, zmene klímy a tlakom na ľudské zdravie a biodiverzitu.

Eliminácia kontaminovaných pôd

Návrh sa zaoberá kontamináciou pôdy a požaduje, aby sa členské štáty zaoberali neprijateľnými rizikami pre ľudské zdravie a životné prostredie, ktoré sú spôsobené kontamináciou pôdy, a tým prispeli k životnému prostrediu bez toxických látok do roku 2050. Navrhovaný prístup založený na rizikách umožní, aby sa stanovili normy na národnej úrovni a tým sa rozhodnutia o dekontaminácii prispôbili špecifickým podmienkam lokality. Návrh povedie aj k lepšiemu uplatňovaniu zásady „znečisťovateľ platí“ a k väčšej spoločenskej spravodlivosti pre znevýhodnené domácnosti, ktoré žijú v blízkosti kontaminovaných miest.

Pôdne okrsky a pôdne jednotky.

Pred stanovením okrskov a pôdnych jednotiek je potrebné vytvoriť skupinu expertov pre každý parameter. Pre každý okrsok sa určí administratívna jednotka. Úloha bude náročná pre všetky zainteresované zložky a vyžaduje neodkladné riešenie.

doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc. NPPC – VÚPOP Bratislava

Environmentálne aspekty spotrebiteľského správania domácností a uhlíková stopa

Environmentálny aspekt je spravidla negatívna príčina vplyvu na životné prostredie (ŽP). Ide o všetky činnosti, ktoré produkuje spotrebiteľ či výrobky a služby, ktoré prevádzkuje firma a ktoré ovplyvňujú životné prostredie. Aspektom je prvok činnosti, ktorý môže ovplyvňovať ŽP a je to napríklad plytvanie potravín. Na základe zistenia činnosti človeka a tým environmentálneho aspektu je nutné zistiť skutočný či možný hlavný vplyv a na základe toho zabezpečiť nápravné opatrenia. Plytvanie ako také môže mať negatívne dopady na:

- znečistenie ovzdušia,
- znečistenie povrchových a odpadových vôd,
- odstránenie a likvidáciu odpadov a obalov,
- spotrebu zdrojov.

Človek je svojim správaním prakticky neustále v interakcii s okolitým prostredím, čím ho ovplyvňuje, či už pozitívne, alebo negatívne. V súčasnej dobe je pozornosť smerovaná predovšetkým na také environmentálne správanie, ktoré súvisí so spotrebou energie a surovín, produkciou a spracovaním odpadov a znečistením. Problémy životného prostredia sú záležitosťou, ktoré je potrebné riešiť, a to na tej najnižšej úrovni, teda každý začať sám pri sebe. Mali by sme sa k životnému prostrediu správať ohľaduplne a snažiť sa zaťažovať ho čo možno najmenej. Je potrebné myslieť na to, že akékoľvek naše činnosti majú určitý vplyv na prostredie pre život na Zemi a správanie ľudí je pre riešenie environmentálnych problémov zásadné.

Uhlíková stopa

Prejavujúce sa klimatické zmeny sú podľa Medzivládneho panelu pre zmenu klímy (IPCC) zapríčinené minimálne z 50 % správaním ľudí. Kvôli emisiám skleníkových plynov sa na Zemi zvyšuje priemerná globálna teplota. Ekologická a uhlíková stopa je indikátorom, pomocou ktorých je možné merať dopady ľudského správania. Nadradeným pojmom uhlíkovej stopy je stopa ekologická, ktorá je definovaná ako plocha pevniny a vôd nevyhnutná pre trvalé udržanie materiálneho štandardu obyvateľov daného štátu. Produktívnou plochou na obyvateľa je orná pôda, pasienky, lesy, zastavané a vodné plochy.

Celkovú ekologickú stopu ovplyvňuje veľkosť populácie, spotreba jedinca, spôsob nakladania so zdrojmi a produkcia odpadov. Na biokapacitu má vplyv veľkosť a produktivita územia. Ekologická stopa zahŕňa iba tie aktivity domácnosti, ktoré majú nároky na bioproduktívnu plochu alebo tie, ktoré súvisia s uvoľňovaním oxidu uhličitého do ovzdušia. Príkladom je obytná zastavaná plocha, plocha potrebná na produkciu surovín, ktoré domácnosti spotrebúvajú, jazda autom, spaľovanie uhlia, ale aj plocha potrebná na absorpciu emisií a odpadkov. Nezahŕňa tak všetky činnosti domácností ovplyvňujúce životné prostredie.

Ekologická stopa teda znázorňuje, koľko prírody každý z nás potrebuje k svojmu životu a je vyjadrená v globálnych hektároch (GHA). Uhlíková stopa je súčasť ekologickej stopy a je meradlom ekologického vplyvu činnosti ľudí na životné prostredie, ktorých dopady majú vplyv na klimatické zmeny. Tvorí 54 % ekologickej stopy a má stále rastúce trend - od roku 1961 sa zväčšila 11 krát.

Ide o výpočet celkových emisií skleníkových plynov, ktoré sú výsledkom nášho každodenného života. Uhlíková stopa nám ukazuje, ako si nárokuje planétu používaním fosílnych palív, dopravou atď. Vyjadruje sa v ekvivalentoch oxidu uhličitého (CO_{2e}) v hmotnostných jednotkách. Uhlíková stopa sa rozdeľuje na dve zložky:

- Primárna (priama) stopa – množstvo emisií skleníkových plynov, ktoré sa uvoľňujú pri určitej činnosti, ako je spaľovanie elektriny, vykurovanie, spaľovanie pohonných hmôt alebo ukladanie odpadov na skládku, spaľovaním fosílnych palív vrátane dopravy a energie domácnosťami.

- Sekundárne (nepriama) stopa – množstvo emisií skleníkových plynov, ktoré sa uvoľňujú v priebehu cyklu výrobkov, ktoré používame (od ich výroby až po likvidáciu). Na určenie nepriamej uhlíkovej stopy sú potrebné údaje z posudzovania životného cyklu výrobku (LCA).

Výskumy uhlíkovej stopy

Je možné počítať uhlíkovú stopu v mnohých hierarchiách, a to uhlíkovú stopu sveta, štátov, regiónov, miest, organizácií, domácností, jednotlivcov, a dokonca aj jednotlivých výrobkov a činností. Uhlíková stopa (US) je dnes jedným z najpoužívanejších environmentálnych indikátorov a výpočty uhlíkovej stopy sú v poslednej dobe veľmi žiadané. Záujem o vyčíslenie a znižovanie uhlíkovej stopy produktov, činností, organizácií, miest, domácností a jednotlivcov rastie a stále častejšie je možné na túto tému naraziť. Ale prečo vôbec merať veľkosť uhlíkovej stopy? Zmena klímy je celospoločenský problém, na ktorom má každý jedinec svoj podiel a tiež malú zmenu je možné docieľiť zmenami väčšími. Pokiaľ by každý človek zmenil aspoň časť svojho spotrebiteľského správania, mohlo by to mať pozitívny vplyv na životné prostredie. Bolo vyvinutých mnoho prístupov, metodík a nástrojov od zjednodušených online kalkulačiek po zložité vedecké metódy založené na životnom cykle. Vďaka mnohým online kalkulačkám vzbudilo v rade domácností povedomie o uhlíku a pomohol informovať občiansku spoločnosť o tom, nakoľko ich aktivity prispievajú k zhoršovaniu životného prostredia. Metodiky pre výpočet uhlíkovej stopy sa však stále vyvíjajú. Neexistuje jednotná metodika pre hodnotenie uhlíkovej stopy, avšak väčšina výpočtov sa riadi celosvetovým protokolom o skleníkových plynoch. Viaceré štúdie identifikujú dva hlavné prístupy hodnotenia uhlíkovej stopy a to plošný a osobný. Osobná uhlíková stopa je zameraná výhradne na bývanie, čo umožňuje podrobnejšie skúmanie zdroja a rozdielov medzi individuálnymi spotrebiteľskými návykmi a ich súvisiacimi vplyvmi naprieč konkrétnymi výdavkovými kategóriami. Uhlíková stopa založená na spotrebe zachytáva emisie celého dodávateľského reťazca.

Uhlíková stopa domácnosti

Uhlíková stopa domácnosti zahŕňa oblasti bývania, dopravy, potravín a spotreby. Pre bližšie chápanie celkovej uhlíkovej stopy si však uvedieme charakteristiky jednotlivých kategórií a aktivity spojené s danou kategóriou. Výpočet sa potom ale bude týkať iba kategórie potravín a

spotreby. Uhlíková stopa bývania zahŕňa priamu spotrebu palív a energií danej domácnosti. Z predchádzajúcich výskumov je známe, že najväčší vplyv na uhlíkovú stopu má spôsob získavania elektrickej energie. Zdrojom energie môže byť zemný plyn, propán-bután, čierne uhlie, hnedé uhlie a lignit a biomasa (drevo). Najekologickejším spôsobom vykurovania je spaľovanie biomasy.

Tabuľka 1. Výhrevnosť a emisie palív

Zdroje energie / palivo	Výhrevnosť	CO₂eEF
Zemný plyn	34,575	55,42
Propán - bután (LPG)	45,945	65,86
Čierne uhlie	21,990	92,44
Hnedé uhlie a lignit	11,979	99,24
Biomasa (Drevo)	14,230	0,00

Ak sa vyhneme leteckej doprave, budeme žiť bez automobilu a budeme vegánmi, tak svoju uhlíkovú stopu výrazne znížime. Na zníženie na hodnotu 2,5 tony emisií CO₂ to však nebude stačiť. Kľúčovým faktorom je predovšetkým spotreba fosilných palív. Domácnosti v Rumunsku alebo Estónsku sú závislé na uhli na výrobu elektriny a ich uhlíková stopa je oveľa väčšia, než uhlíková stopa domácností Dánska a Francúzska, pretože využívajú vo veľkej miere obnoviteľné zdroje v národných energetických mixoch.

Kategória dopravy má na emisiách skleníkových plynov podiel asi 15 %. Dochádza k nárastu individuálnej automobilovej dopravy a nákladnej cestnej dopravy. Narastá aj využívanie leteckej prepravy. Priemerná uhlíková stopa je asi 2 tony CO₂e na obyvateľa za rok.

Tabuľka 2. Podiel jednotlivých druhov dopravy na emisiách CO₂ v roku 2018

Spôsob dopravy	Percentuálny podiel emisií
Individuálna automobilová doprava	61,2
Cestná verejná doprava	4,3
Cestná nákladná doprava	26,9
Motocyklová doprava	0,2
Železničná motorová doprava	1,4
Vodná doprava	0,1
Letecká doprava	6,0
Celkom	100,0

V Európe je spotreba potravín zodpovedná za približne 30 % celkových emisií skleníkových plynov. Sú v zásade tri skleníkové plyny vznikajúce v súvislosti s poľnohospodárstvom a potravinárstvom, a to oxid uhličitý, oxid dusný a metán. Emisie z potravín možno porovnať s emisiami z iných činností, napríklad konzumácia 1 kg bravčového mäsa zodpovedá zhruba 40 km jazdy autom. Výpočet uhlíkovej stopy potravín je náročný kvôli ťažkostiam pri meraní emisií skleníkových plynov z príslušných biologických systémov a veľkej variabilite v poľnohospodárskych systémoch. Priemerná veľkosť uhlíkovej stopy potravín je podľa rôznych zdrojov asi 2 tony CO₂e/obyvateľ/rok, hodnota ale nezahŕňa všetky emisie, napríklad tie, ktoré sú spojené so skladovaním potravín, ich predajom, prípravou pokrmov a nie sú v nich zahrnuté straty pri dopravovaní k zákazníkom.

Veľkosť uhlíkovej stopy potravín je ovplyvnená predovšetkým veľkosťou konzumácie mäsa a mliečnych výrobkov. Všeobecne platí, že uhlíková stopa produktov živočíšneho pôvodu (mäso a mlieko) je oveľa väčšia ako uhlíková stopa produktov rastlinného pôvodu. Najväčšiu záťaž tvorí strava bohatá na mäsové a mliečne výrobky, ktorých veľkosť je v priemere 2 624,2 kg CO₂e, najnižšiu hodnotu (1 059,9 kg CO₂e) nesie strava vegánska.

Tabuľka 3. Podiel jednotlivých druhov stravovania na CO₂

Typ stravy	kg CO₂e/osoba/rok
Vysoká spotreba mäsa a mliečnych produktov	2 624,4
Priemerná spotreba mäsa a mliečnych produktov	2 055,0
Nízka spotreba mäsa a mliečnych produktov	1 704,6
Len ryby (nie iné mäso)	1 427,2
Vegetariánske stravovanie	1 390,7
Vegánske stravovanie	1 054,9

Tabuľka 4. Podiel typov potravín na veľkosti uhlíkovej stopy

Druh potravín	kg CO₂e /ob/rok
Mäsové produkty	1 000
Mliečne výrobky	460
Vajcia	42
Obilniny, ryža	160
Zemiaky	40
Ovocie	80
Zelenina	60
Ostatné	158

Najvýznamnejšou zložkou v komunálnom odpade je bioodpad, kedy priemerná produkcia odpadu z kuchyne je 40 – 75 kg CO₂e/ osoba / rok. Tento odpad je pritom pri správnom triedení vhodný na výrobu kvalitnej zeminy, prípadne je možné využiť aj ako palivo pre bioplynové stanice. 40 – 60 % tuhého komunálneho odpadu je tvorený biologickým odpadom. To má za následok zvýšenie emisií skleníkových plynov zo skládok a spaľovní. Otázka nakladania s bioodpadom v domácnostiach má zásadný vplyv na uhlíkovú stopu. Ak by sme tento odpad vytriedili, znížili by sme tým veľkosť tuhého komunálneho odpadu aj emisie.

prof. Ing. Jozef Golian, Dr.

Nositelia Fándlyho medaily 2025

Veterinárská sekcia

Bíreš, Jozef, prof., MVDr., DrSc.

Prof. MVDr. Jozef Bíreš, DrSc. sa narodil 07. 03. 1956 v Banskej Bystrici. V roku 1981 ukončil štúdium na Vysokej škole veterinárskej v Košiciach. V roku 1987 obhájil kandidátsku dizertačnú prácu a bol mu udelený titul PhD. V roku 1991 obhájil habilitačnú prácu bol menovaný za docenta VŠV v Košiciach. V roku 1994 po úspešnej obhajobe doktorskej dizertačnej práce bol doc. Bírešovi udelený titul DrSc. V roku 1998 bol po úspešnej inaugurácii vymenovaný za vysokoškolského profesora. V rokoch 1989 – 1992 pôsobil ako vedúci Oddelenia chorôb oviec vo Výskumnom ústave veterinárskej medicíny v Košiciach. V rokoch 1996 – 1998 viedol Akreditované klinické skúšobné laboratórium na UVL v Košiciach. V rokoch 1998 – 2000 pôsobil ako prorektor UVL v Košiciach. V rokoch 2000 – 2003 bol vedúcim veterinárneho obvodu na Školskom poľnohospodárskom podniku UVL v Zemplínskej Teplici. V rokoch 2002 – 2003 bol riaditeľom Výskumného ústavu veterinárskej medicíny UVL v Košiciach. V rokoch 2003 – 2007 bol ústredným riaditeľom Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR (ŠVPS SR) v Bratislave, 2007 – 2010 vysokoškolský profesor na UVLF v Košiciach. Od roku 2010 až do apríla 2024 pôsobil ako ústredný riaditeľ ŠVPS SR. V období 15. mája – 25. októbra 2023 bol vymenovaný za Ministra pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR v úradníckej vláde Ľudovíta Ódora.

Prof. MVDr. Jozef Bíreš v súčasnosti pôsobí ak vysokoškolský profesor na Klinike prežuvavcov UVLF v Košiciach. V priebehu svojho profesionálneho života získal cenné vedecké, pedagogické a praktické skúsenosti z oblasti zdravia a chovu zvierat. Pri vstupe Slovenska do EÚ sa podieľal na implementácii európskej legislatívy do národných právnych predpisov. Zastupoval Slovensko v mnohých medzinárodných organizáciách (Medzinárodná organizácia pre nákazy zvierat, Medzinárodná organizácia pre výživu a poľnohospodárstvo, Európska komisia pre zdravie a ochranu zvierat a ochranu spotrebiteľa, Rada EÚ pre hlavných veterinárnych lekárov). Bol členom poradných komisií Ministra pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, vedeckých rád univerzít doma i v zahraničí, odborných komisií a redakčných rád. Vo vedecko-výskumnej činnosti sa podieľal na riešení projektov a grantov doma i v zahraničí a získal nové poznatky pre skvalitnenie kontroly potravinového reťazca z farmy na stôl, z pohľadu zdravotnej bezpečnosti a kvality potravín a ochrany spotrebiteľa a verejného zdravia. Je autorom a spoluautorom viac ako 700 vedeckých a odborných publikácií v časopisoch, vedeckých zborníkoch, učebných textov a knižných publikácií.

Kožárová, Ivona, doc., MVDr., PhD.

doc. MVDr. Ivona Kožárová, PhD. sa narodila 31. 08. 1961 v Košiciach. V rokoch 1980 – 1985 absolvovala štúdium na Vysokej škole veterinárskej v Košiciach v odbore hygiena potravín. Jej životná cesta ju po ukončení vysokoškolského štúdia zaviedla do praxe na JRD Seňa, kde sa v rokoch 1985 – 1993 zaoberala kontrolou kvality mlieka a mäsa. Snaha pani docentky Ivony Kožárovej o prenos vedomostí získaných z praxe do pedagogického procesu vyústila v roku 1995 jej prijatím na Katedru hygieny a technológie potravín UVL v Košiciach na miesto odborného asistenta. V roku 2004 úspešne obhájila dizertačnú prácu na tému „Reziduá antikokcidík v hydinovom mäse a vajciach“ a získala vedecko-akademickú hodnosť philosophiae doctor v odbore hygiena potravín a prostredia. V roku 2008 jej bol po úspešnej obhajobe habilitačnej práce na tému „Screening reziduí antikokcidík metódami agarovej difúzie“ udelený titul docent v študijnom odbore hygiena potravín.

Od nástupu na Katedru hygieny a technológie potravín sa doc. MVDr. Ivona Kožárová, PhD. aktívne podieľa na pedagogickej činnosti vedením profilových a ostatných predmetov v študijných programoch všeobecné veterinárske lekárstvo, hygiena potravín, trh a kvalita

potravín a tiež vo výučbe študentov všeobecného veterinárskeho lekárstva v anglickom jazyku. Počas svojej doterajšej pedagogickej činnosti bola zodpovedným školiteľom 55 záverečných prác, ako aj školiteľkou a školiteľkou-konzultantkou 9 dizertačných prác. Svojou aktívnou publikačnou činnosťou sa ako autorka a spoluautorka podieľala na tvorbe 13 vysokoškolských učebníc a 8 skript a učebných textov, ktoré prispeli k zvýšeniu úrovne vzdelávania študentov UVLF v Košiciach v oblasti hygieny a technológie potravín a úradnej kontroly potravín v celom agropotravinovom reťazci.

Doc. MVDr. Ivona Kožárová, PhD. úspešne pôsobí aj vo vedecko-výskumnej činnosti. Je spoluautorkou 2 vedeckých monografií, autorkou a spoluautorkou 29 vedeckých prác v časopisoch registrovaných v databázach Web of Science a Scopus, 34 vedeckých prác publikovaných v medzinárodne uznávaných vedeckých časopisoch a 273 príspevkov publikovaných v zborníkoch zo zahraničných a domácich konferencií a v odborných časopisoch s citačným ohlasom 369 citácií. Je vedúcou riešiteľkou 5 projektov VEGA a 1 projektu KEGA a spoluriešiteľkou 19 projektov VEGA, KEGA, APVV, projektov financovaných cez štrukturálne fondy EÚ (Drive4SIF) a cez program EÚ pre vzdelávanie, odbornú prípravu, mládež a šport (Erasmus+) (FOODINOVO) a projektu financovaného z grantovej schémy Vyšehradského fondu. Je recenzentkou a posudzovateľkou rukopisov v karentovaných a vedeckých časopisov, zborníkov vedeckých príspevkov, výskumných projektov, učebných textov a záverečných prác.

Popri vedeckej a pedagogickej činnosti je doc. MVDr. Ivona Kožárová, PhD. od roku 2013 tajomníčkou veterinárskej sekcie SSPPLVV pri SAV v Bratislave. Na UVLF v Košiciach je tajomníčkou komisie pre vedecko-výskumnú činnosť, členkou komisie pre vytváranie, úpravu a periodické hodnotenie študijných programov trh a kvalita potravín, bezpečnosť krmív a potravín, hygiena potravín a rodinný farmár, jednou z osôb zodpovedných za kvalitu odborov habilitačných a inauguračných konaní. Je členkou odborovej komisie v študijnom odbore potravinárstvo Fakulty biotechnológie a potravinárstva SPU v Nitre, národných odborných vedeckých skupín MPRV SR (Aditívne látky v potravinách, Rezíduá veterinárnych liečiv v potravinách), odbornou expertkou Slovenskej národnej akreditačnej služby (SNAS). Záslužná je aj jej činnosť v rámci organizačných výborov a komisií domácich a medzinárodných študentských a vedeckých konferencií.

Potravinárska sekcia

Bírošová, Zuzana, Ing., CSc.

Ing. Zuzana Bírošová, PhD., sa narodila 16. 12. 1956 v Bratislave. Je absolventkou Chemickotechnologickej fakulty Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave, kde získala titul Ing. v roku 1981 a vedecký titul CSc. v roku 1987. Po absolvovaní štúdia pôsobila vo Výskumnom ústave potravinárskom ako samostatná vedecká pracovníčka, členka vedeckej ústavnej rady a vedúca Strediska pre vyhodnocovanie výskytu cudzorodých látok v potravinovom reťazci. V rokoch 1991 – 1992 pracovala na Ministerstve životného prostredia SR na odbore monitoringu a informačných systémov. V období rokov 1996 – 2001 zastávala funkciu zástupkyne generálneho riaditeľa sekcie poľnohospodárstva, potravinárstva a obchodu pre oblasť EÚ na Ministerstve pôdohospodárstva SR. V roku 2001 pôsobila ako poradkyňa ministra a hlavná vyjednávačka s EÚ. Následne bola 11 rokov riaditeľkou odboru bezpečnosti potravín. Od 4. 6. 2018 je na dôchodku. Profesionálne aktivity Ing. Zuzany Bírošovej, PhD. sú nasledovné: na vedeckej báze vytvorila a zaviedla monitoring, informačný systém a kontrolu potravín z hľadiska zdravotnej bezpečnosti, aplikovala riadenie troch subsystémov Štátneho monitorovacieho a informačného systému životného prostredia - pre pôdu, cudzorodé látky v potravinovom reťazci a zdravotnú záťaž obyvateľstva, pripravila aproximovanú legislatívu,

pozičné dokumenty pre rokovania, screening a technické konzultácie s EÚ v rámci kapitoly 1 voľný pohyb tovaru, kapitoly 7 poľnohospodárstvo a 8 rybné hospodárstvo.

Ako štátny radca, riaditeľka odboru ochrany spotrebiteľa a neskôr ako riaditeľka odboru bezpečnosti potravín na Ministerstve pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR bola členkou Pracovnej skupiny hlavného vyjednávača pre rokovania o vstupe SR do EÚ pre oblasti Priemyselná politika, Voľný pohyb tovaru, Ochrana spotrebiteľa. S NBS členkou výboru pre zavedenie eura, zástupkyňou SR v pracovnej skupine Rady EÚ - Ochrana spotrebiteľa a informácie; Všeobecné zdravie; a Zodpovednosť za chybné výrobky. Z ďalších aktivít treba spomenúť prácu pre OECD (Výbor pre spotrebiteľskú politiku), FAO/WHO (*Codex Alimentarius*) a EFSA (Spoločný vedecký výbor, vedecká sieť EREN, spoločná sieť národných kontaktných bodov).

Ing. Zuzana Bírošová, PhD. absolvovala zahraničné kurzy a školenia v Rakúsku, Belgicku, Japonsku. Má osvedčenie, alebo certifikát z oblasti „Európskej integrácie“, „Správneho práva a správneho poriadku“ a „Vedenia ľudí a strategickej komunikácie“.

Je spoluautorkou vysokoškolskej učebnice „Základná potravinárska legislatíva“ ISBN 978-80-227-5021 a viacerých správ o zoonózach a alimentárnych nákazách v Slovenskej republike.

Ocenenia: MPRV SR bronzová medaila a diplom, Slovenská spoločnosť pre výživu - medaila a diplom, UVLF Košice, medaila a diplom.

Ing. Zuzana Bírošová, PhD. aktívne spolupracovala so svojou *Alma mater*, konzultáciami k diplomovým a doktorandským prácam a aktívnou účasťou na odborných podujatiach univerzity.

Migdal Władysław, prof. dr hab. inż. (Ph.D., D.Sc.)

He was born on March 24, 1957. In 1982, he graduated from the Faculty of Zootechnics of the Hugo Kołłątaj Agricultural Academy (now the University of Agriculture) in Krakow and began working in the Swine Breeding Team of the Animal Breeding Institute of the Agricultural Academy in Krakow. On December 18, 1986, he defended his doctoral thesis and, by decision of the Council of the Faculty of Zootechnics, was awarded the degree of Doctor of Agricultural Sciences. On May 28, 1997, he defended his habilitation thesis and received the degree of habilitated doctor (PhD) of Agricultural Sciences in zootechnics. In 1987, he was awarded the European Federation of Animal Science (EAAP) Scholarship for Young Scientists with the right to attend the 38th EAAP Congress in Lisbon. From 1999 to 2005, he was Vice Dean for General Affairs of the Faculty of Animal Breeding and Biology at the Agricultural Academy. In October 2003, he was awarded the title of Professor of Agricultural Sciences. Since September 1, 2005, he has been a full professor at the Department of Animal Product Technology of the Faculty of Food Technology of the Agricultural University in Krakow, where he lectures on meat science and meat processing. During his work at the University, he held scientific internships at the Kielanowski Institute of Animal Physiology and Nutrition Polish Academy of Sciences in Jablonna (1984 and 1987), at University of Agriculture in Nitra (Vysoká škola poľnohospodárska v Nitre) in the Faculty of Animal Husbandry (Department of Special Zootechnics) under Prof. V. Sidor, Prof. L. Kovac and Prof. J. Mlynk (1989), at the University of Natural Resources and Applied Life Sciences in Vienna (February 2005), and production internships at the pig farm at the Agricultural Combine “Petöfi” in Dombegyház (Hungary - 1987) and a one-year production internship at the pig farm in Dallerup (Denmark) at the invitation of the Danish Pig Producers Association (1990). He cooperates with the Department of Food Hygiene and Safety SPU Nitra (Prof. Ing. Jozef Golian, Dr) and the Department of Food Hygiene Technology and Safety, University of Veterinary Medicine and Pharmacy in Košice (Slavomír Marcinčák, Prof. DVM, PhD.). The scientific achievements of Prof. Władysław Migdal, PhD, include: 378 publications, including 176 after moving to the

Faculty of Food Technology, 5 books and monographs, 1 foreign script for students (SPU Nitra), 2 scripts for Polish students, 38 chapters in monographs, 1 patent. He has published original scientific papers in such journals as *Animal*, *Meat Science*, *Annales of Animal Science*, *Cuban J. of Agric. Sci.*, *Veterinary Medicine*, *Food - Science - Technology - Quality*, *Annals of Nutrition & Metabolism*, *Animal Science Papers and Reports*, *Journal of Animal and Feed Science*, *Acta Agraria et Silvestria*, *Biotechnology in Animal Husbandry* (Belgrade), *World Review of Animal Production*, *Acta fytotechnica et zootechnica* (Nitra). Prof. Wladyslaw Migdal was a contractor or manager in 10 national research topics of the *State Committee for Scientific Research* (KBN)/ *National Science Centre* (NCN), and a contractor in four international grants under contract with the European Union (PIGCAS, SafeHabitat, Visegrad Fund and QL5-CT-2000-00162). He was the supervisor of 9 doctoral dissertations. He performed 3 reviews of scientific, teaching and organizational achievements for the title of professor, 4 reviews of scientific, teaching and organizational achievements for the position of full professor, 15 reviews of scientific, teaching and organizational achievements in habilitation proceedings - (including one foreign - Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnology, 22 reviews of doctoral dissertations, and 265 reviews of theses. He is a member of the Scientific Council of "Biotechnology In Animal Husbandry" - Institute for Animal Husbandry -Belgrade-Zemun (Serbia). He was a member of the Committee on Zootechnical Sciences of the Polish Academy of Sciences for the term of 2003-2006, the Committee on Agricultural and Forestry Sciences of the Polish Academy of Sciences Branch in Krakow for the term of 2003-2006 , the Committee on Food and Nutrition Sciences of the Polish Academy of Sciences - Section of Food Technology (member for the terms of 2016-2019 and 2020-2023). He is a permanent member of the Polish Academy of Arts and Sciences - Committee on Agricultural, Forestry and Veterinary Sciences (since April 28, 2015) and a member of the Scientific Council of the Foundation - Municipal Zoological Park and Garden in Krakow (from 2008 to the present). Decorated with Silver(1999) and Gold (2005) Cross of Merit, Gold Medal for Long Service (2013), Medal of the Minister of Agriculture and Rural Development "Meritorious for Agriculture" (2004), Medal of the Commission of National Education, Medal of Honor of Polish Society of Animal Production (PTZ) (2006), Medal of Honor of Scientific and Technical Association of the Food Industry (SITSpoż.) and Awards of JM Rector of Agricultural Academy/University of Agriculture) in Krakow - scientific or organizational - 26 times. The main area of her research interests is meat quality of slaughter animals, quality of regional and traditional dairy and meat products, Carpathian (Wallachian) products, dialects and regionalisms.

Lesnícka sekcia

Hnilička, František, doc., Ing., Ph.D.

Narozen 10. 5. 1972 v Toužimi (okr. Karlovy Vary). Absolvent Agronomické fakulty ČZU v Praze, Ing. (1996), Ph.D. (1999), docent (2015). Od roku 1999 do roku 2002 pracoval jako technik na katedře botaniky a fyziologie rostlin AF (nyní FAPPZ), poté až do roku 2015 jako odborný asistent a následně jako docent. Od roku 2018 je vedoucí katedry. Je garantem předmětů: Botanika, Botanika obecná a systematická, Fyziologie rostlin, Ekofyziologie rostlin, Rostlina a stres, Fyziologie nemocné rostliny a Plant Physiology. Garantuje magisterský studijní program Management zakládání a péče o zeleň. Člen oborových rad pro doktorské studijní programy: Obecná produkce rostlinná a Speciální produkce rostlinná. Zahraniční stáže: INRA a INP ENSAT Toulouse (2002). Profesní aktivity: fyziologie tvorby výnosu, transport asimilátů v rostlině, spalná kalorimetrie a její využití v biologii, vliv antropogenního znečištění prostředí na lesní ekosystémy, vliv abiotických stresorů na primární metabolismus rostlin. Ředitel či spoluředitel 3 projektů GAČR, 6 projektů NAZV, 1 mezinárodního projektu (Nutrisk). Je dlouholetý spoluorganizátorem vědecké konference Vliv abiotických a biotických

stresorů na vlastnosti rostlin. Nejvýznamnější publikace: je autor a spoluautor celkem 95 vědeckých publikací, z toho 86 publikací je indexovaných v databázi WOS, počet citací 1078 v rámci WOS, 3 vyzvaných přednášek, 3 monografií a 58 recenzovaných publikací. Školitel 16 doktorandů a vedoucí 212 závěrečných prací studentů. Členství a aktivity v odborných organizacích: člen České společnosti experimentální botaniky, České zemědělské společnosti, European Society for Agronomy, Federation of European Societies of Plant Physiology. Pracoval jako člen VR FAPPZ ČZU v Praze, člen Akademického senátu FAPPZ (2004–2023), Akademického senátu ČZU (od 2023), člen redakční rady vědeckých časopisů Horticultural Science, Folia oecologica a Acta Facultatis Ecologiae. Člen VR Chmelařského Institutu, s.r.o. Žatec.

Lukársko-pasienkárská sekcia

Kizeková, Miriam, Ing., PhD.

Ing. Miriam Kizeková, PhD. sa narodila 5. septembra 1965 v Banskej Bystrici. V rokoch 1982 – 1987 absolvovala Vysokú školu poľnohospodársku v Nitre, študijný odbor fytotechnický. Po ukončení štúdia nastúpila na Výskumný ústav lúk a pasienkov, kde pracuje doteraz. Doktorandské štúdium úspešne absolvovala v roku 2010 na Fakulte ekológie a environmentalistiky Technickej univerzity vo Zvolene odbore ekológia. Vedecká pracovníčka Výskumného ústavu rastlinnej výroby – Ústavu trávnych porastov a horského poľnohospodárstva. V rokoch pôsobila ako 2019 – 2022 riaditeľka Výskumného ústavu trávnych porastov a horského poľnohospodárstva, v súčasnosti zastáva funkcie vedúcej ústavu. Vo svojej profesionálnej kariére sa venuje ekosystémovým službám trávnych porastov a pestovaniu siatych trávnych porastov. V rokoch 2004 – 2006 a 2009 – 2011 spolupracovala so svojimi kolegami v rámci Operačného programu Centrálna Európa na medzinárodných projektoch zameraných na ekologickú obnovu a zvyšovanie biodiverzity lúk a pasienkov. Venovala sa hodnoteniu genetickým zdrojom tráv a leguminóz. Okrem problematiky trávnych porastov sa v rámci európskeho komunitárneho programu, ako je Horizont 2020, venuje dopadu klimatickej zmeny na vlastnosti pôdy. V rámci programu COST je súčasťou európskej siete pre udržateľnosť a znižovaniu používania pesticídov v poľnohospodárstve, a siete pre syntézu dôkazov v poľnohospodárskom sektore. V súčasnosti (2022 – 2027) je koordinátorkou rezortného projektu výskumu a vývoja *Environmentálne prijateľné spôsoby obhospodarovania trávnych porastov a krajiny*. V rokoch 2007, 2008 a 2011 bola lektorka akreditovaného vzdelávania MŠ SR pre pôdohospodárstvo: *Trvalo udržateľný rozvoj poľnohospodárstva v horských a podhorských oblastiach*. Je autorkou a spoluautorkou 40 vedeckých prác indexovaných v databázach Web of Science a Scopus, 6 monografií, 1 vysokoškolskej učebnice, 4 metodických príručiek pre prax, 150 odborných príspevkov v domácich a zahraničných odborných časopisoch. Podieľa sa na organizovaní a spoluorganizovaní medzinárodných vedeckých konferencií, Dní poľa, Dní otvorených dverí a odborných seminárov.

Ing. Miriam Kizeková, PhD. je členkou redakčnej rady vedeckého časopisu Agriculture (Poľnohospodárstvo), v rokoch 2024 a 2025 je hosťujúcou redaktorkou medzinárodného časopisu Agronomy (Basel). Od roku 2018 pôsobí ako národný kontaktný bod v Komisii genetických zdrojov pre výživu a poľnohospodárstvo pri FAO.

Už od roku 1988 je členkou lukársko-pasienkarskej sekcie v Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárne vedy pri SAV. Od roku 2024 pôsobí ako členka predsedníctva Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied.

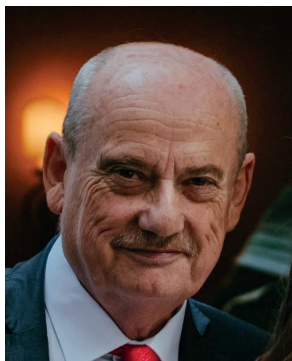
Poľnohospodárska sekcia

Pačuta, Vladimír, prof., Ing. PhD.

prof. Ing. Vladimír Pačuta, CSc. (1956) je dlhoročným členom SSPLPVV pri SAV. Pedagogicky a vedecky pôsobí na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre takmer 40 rokov. Vysokoškolské štúdium na vtedajšej Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre úspešne ukončil v roku 1980 (fytotechnický odbor). V roku 1986 získal titul kandidáta vied (CSc.) v odbore výživa rastlín. Zároveň od tohto roku pôsobí na SPU v Nitre ako vysokoškolský učiteľ. Habilitoval v roku 1996 a za profesora bol menovaný v roku 2009 (odbor špeciálna rastlinná produkcia). Profesor Pačuta garantuje disciplíny na všetkých stupňoch štúdia, viaceré aj v anglickom jazyku. Je osobou s hlavnou zodpovednosťou za študijný program Manažment rastlinnej výroby (I. a II. stupeň) a Špeciálna rastlinná produkcia (III. stupeň a zároveň habilitačné a inauguračné konanie). Aktívne pôsobí v oblasti špeciálnej rastlinnej produkcie, aktuálne so zameraním na efektívne pestovanie kukurice. Doposiaľ pod jeho vedením úspešne obhájilo záverečné práce viac ako 60 bakalárov a diplomantov, ako aj 6 doktorandov. Celkovo profesor Pačuta ako autor a spoluautor doposiaľ publikoval viac 300 odborných a vedeckých prác s citačným ohlasom viac ako 400 citácií. Bol a je členom viacerých vedeckých rád vzdelávacích a výskumných inštitúcií, ako aj redakčných rád odborných časopisov. Počas svojej kariéry absolvoval prof. Pačuta študijné pobyty vo Veľkej Británii, Taliansku, Indonézii, Keni a Turecku.

Jubilanti v roku 2025

prof. Ing. Ján Šajbidor, DrSc., 70 ročný

Jubilant sa narodil 22.9.1955 v Kysuckom Novom Meste. Základnú a strednú školu som absolvoval v rodnom meste. V roku 1973 nastúpil na štúdium na Chemickotechnologickej fakulte SVŠT v Bratislave. Inžiniersky diplom získal v roku 1978 v odbore Chémia a technológia potravín. Po krátkom zamestnaní v n .p. Palma Bratislava s v roku 1978 nastúpil na internú aspirantúru na katedru Biochémie a technickej mikrobiológie Chemicko-technologickej fakulty SVŠT. Diplom CSc. získal po úspešnej obhajobe dizertačnej práce na tému Parciálna katalytická hydrogenácia rastlinných olejov v roku 1982. Problematike heterogénnej katalýzy, kinetike selektivity katalyzátorov sa venoval až do roku 1986, keď prešiel na Katedru biochemickej technológie. Zmenilo sa aj jeho odborné zameranie. Od hydrogenácie rastlinných olejov prešiel na štúdium metabolizmu mikrobiálnych lipidov. Mimoriadne silným impulzom pre ďalšiu vedeckú prácu bol jeho študijný pobyt v Kanade na University of Alberta, kde ako vedecký pracovník pracoval v laboratóriu prof. Donalda Westlakeho. Témou jeho práce bola transformácia alifatických uhl'ovodíkov na triacylglyceroly a fosfolipidy prostredníctvom kvasinky *Candida lipolytica*. Štúdiu metabolizmu mikrobiálnych lipidov sa venoval aj v laboratóriu prof. Katesa na univerzite v Ottawe. Po návrate na fakultu pokračoval v štúdiu málo preskúmaného procesu biosyntézy polynenasýtených mastných kyselín prostredníctvom vláknitých húb. Mikrobiálne polyény sú z hľadiska ľudskej výživy esenciálne. Ľudský organizmus nemá enzýmové vybavenie na ich syntézu a preto ich musí prijímať potravou. V laboratóriu sa podieľal na príprave mikrobiálnych kmeňov schopných nadprodukcie kyseliny gamma-linolénovej a arachidónovej, ktoré sa používajú na potravinovú fortifikáciu. Na fakulte vytvoril tím mladých výskumníkov, v ktorom pracovali domáci doktorandi, ale aj kolegovia z Indie, Kanady, Vietnamu a iných krajín. Ďalším krokom výskumu bolo farmaceutické využitie polyénov. Ich mikrobiálna transformácia na eikozanoidy bola náplňou práce tohoto tímu. Publikované práce mali veľmi dobrú odozvu, výsledkom čoho bol aj študijný pobyt v National Institute of Bioscience and Human Technology v Tsukube v Japonsku. Japonskí kolegovia v tom čase začínali na reguláciu produkcie polyénov používať metódy génového inžinierstva. Tieto techniky boli inšpirujúce a umožnili pobyt jeho doktorandovi na pracoviskách v Tsukube a Kjóte 5 rokov. Dnes je škola mikrobiálnych lipidov pevnou súčasťou výskumu na Ústave biotechnológie FCHPT STU a vedeckými prácami prispieva do pokladnice svetovej vedy. Umožnila rozšíriť spoluprácu o Shandong University of Technology v Číne, King Mongkut's University of Technology Thonburi v Thajsku, pracoviskami vo Francúzsku, Rakúsku i Nórsku. Dobré zahraničné kontakty umožnili jeho vstup do medzinárodnej organizácie ISEKI Food Association, kde sa ako zástupca Slovenskej republiky podieľal na vypracovaní vzdelávacích štandardov potravinárskeho štúdia pre krajiny tretieho sveta. Aktívne sa zúčastňoval na kolokviách na University of Sao Paulo v Brazílii, na medzinárodnom sympóziu v Arushi v Tanzánii, alebo stretnutí potravinárskych chemikov ázijsko-pacifického regiónu v Melbourne. V rokoch 2001-2003 pôsobil ako slovenský delegát v European Centre for Validation of Alternative Methods JRC v Ispre v Taliansku. Minister školstva SR ho v roku 2003 menoval do Rady štátneho programu pre výskum a vývoj Kvalita života – zdravie, výživa, vzdelávanie a v roku 2005 bol menovaný do komisie MŠ pre kurikulárnu transformáciu stredoškolského vzdelávania a do Ústrednej maturitnej komisie. Od roku 2021 je členom Dozornej rady Centra biovied Slovenskej akadémie vied. Za profesora bol

vymenovaný v roku 2001, v rokoch 2003 – 2011 vykonával funkciu prodekana a v rokoch 2011 – 2019 funkciu dekana FCHPT STU v Bratislave. Bol predsedom Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied, členom Vedeckého kolégia SAV pre biologicko-ekologické vedy, Vedeckej rady Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, Vedeckej rady Vysokej školy chemicko-technologickej v Prahe, Vedeckej rady Fakulty chemicko-technologickej Univerzity Pardubice, Vedeckej rady Fakulty chemickej Vysokého učení technického v Brne, Vedeckej rady Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave, Vedeckej rady Prírodovedeckej fakulty UPJŠ Košice, Vedeckej rady Fakulty biotechnológie a potravinárstva Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, Vedeckej rady Prírodovedeckej fakulty Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave, prezidia Zväzu chemického a farmaceutického priemyslu SR, Slovenského združenia pre priemyselnú biotechnológiu, odbornej skupiny EFSA (European Food Safety Authority) člen ISEKI FOOD Association, tajomníkom Potravinárskej sekcie Slovenskej spoločnosti pre vedy poľnohospodárske, potravinárske, lesnícke a veterinárske pri SAV, členom redakčnej rady Journal of Food and Nutrition Research, Czech Journal of Food Science, recenzentom viacerých zahraničných rukopisov. Publikoval 170 odborných a vedeckých prác, 2 zahraničné monografie, je spoluautorom 4 autorských osvedčení. Pôsobil ako predseda komisie pre udeľovanie titulu DrSc. v odboroch – Priemyselná biotechnológia, Chémia a technológia požívatín a Potravinárska technológia (do roku 2016).

prof. Ing. Jozef Golian, Dr.
predseda spoločnosti

Odišli z našich radov

V roku 2025 nás navždy opustil prof. Ján Pleva, DrSc., zakladateľ študijného programu Hygiena potravín na UVLF v Košiciach

Z hlbokým zármutkom sme prijali správu, že v piatok 23. mája 2025 vo veku 96 rokov tento svet navždy opustil emeritný profesor Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach prof. MVDr. Ján Pleva, DrSc. Patril k prvým absolventom Vysokej školy veterinárskej, ktorí promovali v roku 1954, on ako jediný s červeným diplomom. Prof. MVDr. Ján Pleva, DrSc. sa narodil 3. novembra 1928 v Rimavskej Bani. Je očitým svedkom a pamätníkom formovania sa a vzniku Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach (UVLF) so všetkými peripetiami v jej začiatkoch. V roku 1957 bol profesor Pleva poverený budovaním Ústavu verejného a súdneho veterinárstva a zároveň i prednášaním rovnomennej disciplíny. V roku 1962 profesor Pleva obhájil kandidátsku dizertačnú prácu s tematikou moru ošípaných. Už v roku 1963 habilitoval na docenta a v roku 1965 povereník poľnohospodárstva akademik Boďa pozval doc. MVDr. Jána Plevu, CSc. za šéfa veterinárnej služby na Slovensku. Pod jeho vedením došlo k eradikácii tuberkulózy a brucelózy na Slovensku. Úspešne boli zvládnuté ohniská slintačky a krívačky i komplikovaná zdravotná situácia v chovoch na južnom Slovensku po pretrhnutí hrádzi Dunaja. Po návrate z Bratislavy v roku 1967 prebehlo inauguračné pokračovanie s návrhom menovať docenta Plevu za profesora v odbore Epizootológia a zoohygiena. Vzhľadom na jeho postoje v augustových udalostiach v roku 1968 bola jeho profesúra realizovaná až v roku 1974. Profesor Pleva má veľkú zásluhu na vzniku a formovaní študijného programu Hygiena potravín, ktorý bol oficiálne otvorený od školského roku 1975/76. Prof. Pleva má významný vplyv aj na formovaní Katedry hygieny a technológie potravín na UVLF v Košiciach. Príchodom pána profesora na katedru v roku 1974 sa zintenzívnila vedecko-výskumná činnosť a katedra sa v hodnotení tejto oblasti postupne zlepšovala. Profesor Pleva bol spoluautorom viacerých učebníc. Publikoval takmer 500 vedeckých a odborných prác v domácich a zahraničných časopisoch. Dlhé roky určoval smer hygieny potravín na Slovensku. Bol dlhoročným členom vedeckej rady vysokej školy, predsedom pre obhajoby kandidátskych aj doktorských dizertačných prác. Primárnu zásluhu má aj na zrode vedeckej konferencie HYGIENA ALIMENTORUM, ktorá sa pravidelne organizuje už od roku 1979. Profesor Pleva neustále vedecky pracoval, čoho dôkazom je obhajoba vedeckej hodnosti doktora vied v roku 1982. Nesmierne veľa vykonal na úseku súdneho znalca a veterinárnej legislatívy. Významný je jeho podiel na tvorbe a presadzovaní súčasného zákona o potravinách. Pôsobenie na svojej *Alma mater* ukončil v roku 1994 v zmysle vtedajšieho zákona o vysokých školách. Avšak bohaté odborné a manažérske skúsenosti aplikoval aj naďalej ako riaditeľ Štátneho veterinárneho ústavu v Košiciach, kde pôsobil do roku 2000. Jeho záslužná činnosť nezostala nepovšimnutá ani vedením mesta Košice a za jeho celoživotné dielo mu bola v roku 2003 udelená cena mesta Košice. V roku 2019 bola prof. Plevovi udelená Fándlyho medaila. V roku 2023 sa stal nositeľom prvej výročnej ceny *Medicus Veterinarius* určenej najvýznamnejším osobnostiam veterinárnej medicíny. V októbri 2025 prof. Jozef Nagy, rektor UVLF v Košiciach, udelil *in memoriam* prof. Plevovi pamätnú medailu pri príležitosti 50 výročia začatia výučby študijného programu Hygiena potravín na UVLF v Košiciach, kde pri príprave a rozvoji tohto programu zohral prof. Pleva významnú úlohu. Osobnosť profesora Jána Plevu bude históriu Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach sprevádzať navždy.

Česť jeho pamiatke!

prof. MVDr. Slavomír Marcinčák, PhD.
predseda veterinárskej sekcie SSPLPVV

Komunitu vedcov opustila v roku 2025 kolegyňa Ing. Mária Gabriela Ostrolúcka, CSc.

Ing. Mária Gabriela Ostrolúcka, CSc. (16.10.1942 - 9. 7. 2025) bola dlhoročnou vedeckou pracovníčkou na Ústave genetiky a biotechnológií rastlín SAV a dlhoročnou členkou SSPLPVV. Svoju vedeckú kariéru započala v Arboréte Mlyňany SAV ako odborná asistentka, následne ako vedecká pracovníčka, ktorá celý svoj život zasvätila štúdiu lesných drevín. Tomuto zámeru zostala verná po celý čas svojho pôsobenia vo výskume.

V oblasti reprodukcie lesných drevín sa jej záujem koncentroval predovšetkým na hybridizáciu a opeľovanie dubov. Vyústením tejto odborne náročnej aktivity bola jedinečná vedecká publikácia, ktorá

svojím charakterom nebola doposiaľ prekonaná. V podobnom duchu možno hovoriť aj o jej prácach s peľom, najmä v oblastiach so zvýšeným znečistením pôdy a ovzdušia, ktoré sú tiež jej originálnym prínosom a v mnohých ohľadoch aj inšpiráciou pre súčasnosť. Z uvedenej problematiky vypracovala kandidátsku dizertačnú prácu, ktorú úspešne obhájila na Katedre genetiky, PF Univerzity Komenského v Bratislave.

Na tejto trajektórii náročnosti zotrvala aj po presune celého Oddelenia genetiky lesných drevín z Arboréty Mlyňany do novozriadeného Ústavu genetiky SAV a neskôr Ústavu genetiky a biotechnológií rastlín SAV v Nitre. S energiou jej vlastnou sa zapojila do výskumu pletivových kultúr ako inovatívneho spôsobu množenia lesných drevín, ktorý v tom čase vládol vo výskumnom priestore takmer na celom svete. Veľmi rýchlo sa stala expertkou v tejto oblasti a výrazne sa pričinila aj o zavedenie uvedenej technológie do výskumu na materskom ústave. Ako absolventka Vysokiej školy poľnohospodárskej bola veľmi ústretová požiadavkám *Alma mater* a počas svojho vedeckého pôsobenia pracovala aj na pedagogickej úrovni ako školiteľka mnohých diplomových prác. Ako samostatná vedecká pracovníčka sa podieľala na výchove viacerých kandidátov vied, resp. doktorandov, z ktorých mnohí dodnes pôsobia ako úspešní vedeckí pracovníci či vedecké pracovníčky. Aj v tejto oblasti je prínos Ing. Márie Gabriely Ostrolúckej nepopierateľný a záslužný.

Výpočet jej úspechov a prínosov by nebol úplný, keby nebola spomenutá aj organizačná činnosť Dr. Ostrolúckej na úrovni orgánov Predsedníctva SAV, kde sa aktívne podieľala na práci Snemu SAV, komisie VEGA pre vedecké projekty, v Rade vedcov ako poradného orgánu P SAV a v Akreditačnej komisii akadémie pri hodnotení vedecko-výskumnej činnosti vybraných ústavov SAV.

Všetky spomenuté aktivity výrazne prispeli k vytváraniu súčasnej podoby Ústavu genetiky a biotechnológií rastlín SAV a jeho vedeckého smerovania.

Ing. Mária Gabriela Ostrolúcka, CSc. nám bude chýbať ako bývalá školiteľka, ktorá do nás pretavila nielen jej odborné vedomosti, postoje a racionálnu argumentáciu, ale aj jej jemnosť pre slovenský jazyk a špecifickú odbornú štylistiku. Lúčime sa s ňou ako s vyzretou vedeckou osobnosťou, ale predovšetkým ako priateľskou a ústretovou kolegyňou.

Češť jej pamiatke!

RNDr. Andrej Kormuťák, DrSc., Ing. Emília Ondrušková, PhD.

Opustil nás Ing. Karol Herian, CSc.
významný vedecko-výskumný pracovník v oblasti
mliekarstva

Narodil sa 18. 9. 1942 v Tajove, okres Banská Bystrica. Opustila nás 15.12.2025. Absolvoval Chemickú fakultu SVŠT v Bratislave na Katedre mlieka a tukov (1965). Pracoval v Stredoslovenských mliekarniach vo Zvolene, na Katedre mlieka a tukov ChF SVŠT, od r. 1967 na Výskumnom pracovisku mliekarenského priemyslu (pobočka pražského VÚM) v Žiline.

Postupne sa toto pracovisko transformovalo na samostatný VÚM, kde pracoval na rôznych postoch až po generálneho riaditeľa (od r. 1987 až do odchodu na dôchodok v r. 2004).

Vo svojej vedecko-výskumnej činnosti sa venoval najskôr problematike ovčieho mliekarstva a syrárstva, neskôr kvalite nakupovaného mlieka, optimalizácii jeho zvozu, vývojom a výrobou živočíšnych syridiel. Bol autorom viacerých nových technológií pri výrobe syrov a mliečnych výrobkov, napr. plesňových syrov, priemyselnej výroby pareníc, nových druhov tavených a termizovaných syrov, zrenia syrov pod obalmi, využitia bezmembránovej osmózy v mliekarstve, atď. Významne sa podieľal na spracovaní koncepčných materiálov týkajúcich sa rozvoja mliekarstva na Slovensku pre potreby rezortu pôdohospodárstva. Bol dlhoročným organizátorom vedeckých konferencií s medzinárodnou účasťou (napr. SYROTECH), prehliadok kvality mliekarských výrobkov, odborných školení a kurzov pre zamestnancov mliekarského odboru. Prednášal na vysokých školách doma i v zahraničí, bol riešiteľom desiatok výskumných prác, viedol diplomové práce študentov na fakultách v Bratislave, Nitre a Košiciach. Bol spoluzakladateľom a šéfredaktorom odborného bulletinu MLIEKARSTVO, ktorý redakčne pripravoval nepretržite celých 38 rokov. Pričinil sa o propagáciu a obnovenie aktivít v rámci Svetového dňa mlieka na Slovensku. Má významnú zásluhu na zapísaní slovenskej bryndze, oštiepku a Klenoveckého syra do Zoznamu chránených zemepisných označení výrobkov v rámci EÚ.

Je autorom, spoluautorom viacerých knižných publikácií z oblasti mliekarstva na Slovensku, publikoval vyše 300 odborných článkov, vedeckých štúdií, popularizačných prác pre spotrebiteľskú verejnosť. Bol aktívny v celoštátnych odborných komisiách, člen dizertačných komisií na STU, SPU, UVLF, v predstavenstve Slovenského mliekarenského zväzu, predsedníctve Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied, predseda odbornej sekcie potravinárskeho priemyslu pri SVTS, zastával až do dôchodku významné posty v medzinárodných mliekarenských organizáciách, napr. Medzinárodnej mliekarenskej federácii IDF, Európskej mliekarenskej asociácie, medzinárodný porotca na svetových syrárskych súťažiach v Rakúsku.

Za svoju odbornú činnosť bol ocenený mnohými vyznamenaniami, napr. Zlatou medailou MPAŘV SR *Za zásluhy o rozvoj*, najvyšším vyznamenaním SAPV *Za rozvoj poľnohospodárskej vedy*, Bronzovou medailou FAO, je nositeľom medaily J. Fándlyho (2012) Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV.

Po odchode do dôchodku pokračoval neúnavne vo svojich aktivitách a sústredil sa predovšetkým na poradenstvo pre menších farmárov s finalizáciou výroby syra. Intenzívne s nimi komunikoval, navštevoval ich, radil a pomáhal im ako vyrobiť čo najkvalitnejšie syry. Neváhal vstávať ani skoro ráno, aby sa dostal na odľahlé miesta Slovenska. Poznalo ho naozaj veľa ľudí a všetci mu boli za jeho rady vďační. Pomáhal so založením memoriiu doc. Gyarmathyho, ktorého súčasťou bolo hodnotenie syrov. Vedel vždy poradiť, vysvetliť

nedostatky syrov a upozorniť ako ich treba odstrániť. Spoločne sme sa zúčastňovali prehliadok syrov na VŠCHT v Prahe, Hodoníne, na Mliekarenských dňoch v Kroměříži ako aj na prehliadkach syrov na strednej mliekarenskej škole v Kroměříži, kde sme spolu boli pár dní pred jeho úmrtím 3.12. Pravidelne sa zúčastňoval konferencie *Hygienu Alimentorum* so zameraním na mlieko, kde mal vždy vynikajúce prednášky. Taktiež sa zúčastňoval konferencie *Bezpečnosť a kontrola potravín*. Dlhodobo prednášal na odborných seminároch pri príležitosti Svetového dňa mlieka na FCHPT STU v Bratislave.

Drahý Karolko, bol si vzácny, múdry, skromný, pracovitý a čestný človek, bol si priateľom, pomáhal si ako sa len dalo do poslednej chvíle, nepoznal si oddych, neužíval si si dôchodok a bol si plný elánu a síl. Tvoj odchod aj napriek veku budeme považovať za predčasný, pretože ešte mnohým ľuďom by si bol pomohol. Ďakujem Ti za bohatosť Tvojho diela, múdrosť publikácií a myšlienok a cenné rady. Navždy zostaneš osobnosťou mliekarenstva nielen u nás, ale aj vo svete. Vzdávame úctu k dielu, ktoré si nám zanechal.

Česť Tvojej pamiatke.

Prof. Ing. Jozef Golian, Dr.
predseda spoločnosti

Opustila nás docentka Juliana Molnárová

5. novembra 2025 navždy odišla doc. Ing. Juliana Molnárová, PhD., dlhoročná pedagogička na Katedre rastlinnej výroby Fakulty agrobiológie a potravinových zdrojov SPU v Nitre. Pani docentka bola dlhoročnou členkou Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV.

Juliana Molnárová po absolvovaní Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre nastúpila v roku 1972 na Katedru rastlinnej výroby, kde

pracovala až do odchodu na zaslúžený odpočinok. Začínala na pozícii výskumnej pracovníčky a v roku 1982 sa stala odbornou asistentkou. Po obhajobe habilitačnej práce v roku 1993 bola vymenovaná za docentku pre vedný odbor Špeciálna rastlinná produkcia. Dlhé roky pôsobila ako zástupkyňa vedúceho katedry. V roku 2018 jej bol na návrh Vedeckej rady Univerzity v Debrecíne v Maďarsku udelený titul čestná profesorka.

V rámci pedagogickej práce bola docentka Molnárová gestorkou viacerých predmetov na všetkých stupňoch štúdia. Bola školiteľkou viac ako 150 bakalárov a diplomantov, ako aj 13 doktorandov.

Vo výskumnom programe sa zamerala predovšetkým na husto siate obilniny. Stala sa riešiteľkou viacerých domácich a zahraničných projektov. Garantovala organizáciu obilninárskych konferencií s medzinárodnou účasťou. Bola spoluorganizátorkou odborných seminárov so zahraničnou účasťou v oblasti pestovania husto siatych obilnín a medzinárodnej konferencie s názvom Prvé agronomické dni.

prof. Ing. Jozef Golian, Dr.
predseda spoločnosti

Správa o činnosti Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave za rok 2025

Sekcia: Poľnohospodárska

Vedecké konferencie:

Názov podujatia slovensky:	XXII. Bezpečnosť a kontrola potravín
Názov podujatia anglicky:	XXII. Food Safety and Control
Typ podujatia:	vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou
Termín konania:	26. - 28. 3. 2025
Miesto konania:	ENSANA hotel Piešťany
Garant podujatia:	prof. Ing. Jozef Golian, Dr.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	037/6414325, e-mail: Jozef.Golian@uniag.sk , www.potravinarstvo.sk
Rokovací jazyk:	slovenský, český, poľský, anglický
Krátky popis:	Konferencia bola zameraná na prezentovanie najnovších poznatkov v oblasti legislatívy a kontroly potravín, systémov riadenia bezpečnosti potravín, mikrobiologickej a mykologickej bezpečnosti, chemickej bezpečnosti potravín, aplikácie perspektívnych technológií pre bezpečnejšie potraviny, hľadanie vzťahov medzi bezpečnosťou potravín, zdravím, výživovou hodnotou potravín, welfare a inými vplyvmi. Konferencie sa zúčastnilo 282 účastníkov z univerzít, výskumných ústavov, orgánov úradnej kontroly potravín, obchodných reťazcov, certifikačných spoločností a praxe.

Názov podujatia slovensky:	Rizikové faktory potravinového reťazca
Názov podujatia anglicky:	Risk Factors of Food Chain
Typ podujatia:	Medzinárodná vedecká konferencia
Termín konania:	10. - 12. 9. 2025
Miesto konania:	Siedliská, Poľsko
Garant podujatia:	prof. MVDr. Peter Massányi, DrSc. prof. Ing. Norbert Lukáč, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	massanyip@gmail.com, norolukac@gmail.com
Rokovací jazyk:	slovenský, anglický
Charakteristika podujatia:	Cieľom medzinárodnej konferencie bolo sprostredkovať najnovšie informácie z výskumu v oblasti rizikových faktorov potravinového reťazca dosiahnutých na jednotlivých pracoviskách, ako aj informácie o vedecko-výskumnom zameraní pracovísk. Konferencia bola realizovaná v spolupráci s Pedagogickou univerzitou v Krakove v Poľsku, Szent István University v Gödöllő v Maďarsku a Rzesovskou univerzitou v Rzesowe v Poľsku.

Semináre:

Názov podujatia slovensky:	Škola – veda – prax - kariéra
Názov podujatia anglicky:	School – Science – Practice - Career
Typ podujatia:	odborný seminár
Termín konania:	12. 3. 2025
Miesto konania:	Ústav potravinárstva, poslucháreň BH, Nitra, SR
Garant podujatia:	prof. Ing. Jozef Golian, Dr.,
Kontaktná adresa, e-mail, web:	037/6414325, e-mail: Jozef.Golian@uniag.sk , www.bezpecnostpotravin.sk
Rokovací jazyk:	slovenský
Krátky popis:	Podujatie bolo zamerané na rozvoj študijného programu Bezpečnosť a kontrola potravín s cieľom podať informácie z praxe o požiadavkách na vzdelávanie, orientáciu záverečných prác rozvoj kariérnych schopností študentov. Zástupcovia potravinárskeho priemyslu prezentovali požiadavky na orientáciu vzdelávania, riešenia záverečných prác, požiadavky na výkon pracovných pozícií ako aj požiadavky na ostatné predpoklady pre výkon práce na jednotlivých stupňoch výroby a riadenia na pracovisku. Počet účastníkov 24.

Názov podujatia slovensky:	Týždeň bezpečnosti potravín
Názov podujatia anglicky:	School – Science – Practice - Career
Typ podujatia:	Week of Food Safety
Termín konania:	odborné prednášky, prezentácie, dotazníkové prieskumy
Miesto konania:	7. - 11. 4. 2025
Garant podujatia:	priestory SPU, poslucháreň BH, Nitra, SR
Kontaktná adresa, e-mail, web:	prof. Ing. Jozef Golian, Dr.
Rokovací jazyk:	037/6414325, e-mail: Jozef.Golian@uniag.sk , www.bezpecnostpotravin.sk
Krátky popis:	Podujatie bolo zamerané na propagáciu bezpečnosti potravín, činnosti Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín, činnosť jeho vedeckých výborov, propagáciu národných vedeckých skupín, úlohy odboru bezpečnosti potravín a výživy Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Súčasne sa uskutočnila propagácia bezpečnosti potravín na základných a stredných školách ako aj medzi spotrebiteľmi pri nakupovaní potravín. Prebiehali diskusie s vybranými odborníkmi na aktuálnu problematiku. Pedagogovia katedry v stanovených termínoch poskytovali odborné konzultácie k aktuálnym problémom bezpečnosti potravín. Počet účastníkov 32.

Názov podujatia slovensky:	Aktuálne trendy systémov riadenia a kontroly potravín
Názov podujatia anglicky:	Current trends of management system and food control
Typ podujatia:	odborný seminár
Termín konania:	11. 11. 2025
Miesto konania:	Kongresové centrum IZPI v Nitre
Garant podujatia:	prof. Ing. Jozef Golian, Dr., Doc. Ing. Jozef Čapla, PhD.,
Kontaktná adresa, e-mail, web:	037/6414325, e-mail: Jozef.Golian@uniag.sk , www.bezpecnostpotravín.sk
Rokovací jazyk:	slovenský, český
Krátky popis:	Odborný seminár bol určený manažérom v potravinárskom priemysle s cieľom poskytnutia najnovších informácií o uplatňovanej legislatíve SR a EÚ v oblasti označovania potravín, výživových a zdravotných tvrdení, a systémov riadenia v potravinárstve. Prezentovali sa poznatky z uplatňovania doterajších systémov kontroly potravín, problematika riadenia krízových situácií, likvidácie odpadov a vzorkovania potravín. Počet účastníkov 109.

Sekcia: Potravinárska

Semináre :

Názov podujatia slovensky:	β-glukany v medicínskych aplikáciach
Názov podujatia anglicky:	β-glucans in medical applications
Typ podujatia:	Odborný seminár
Termín konania:	Máj 2025
Miesto konania:	Bratislava, FCHPT
Garant podujatia:	prof. Ing. D. Bakoš, DrSc., Ing. L. Staruch, PhD., Potravinárska sekcia, SSPLPV pri SAV
Počet účastníkov:	60
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ladislav.staruch@stuba.sk ; www.fchpt.stuba.sk
Rokovací jazyk:	slovenský
Anotácia podujatia:	β-glukány sú prírodné polysacharidy, ktoré majú významný terapeutický potenciál najmä ako metabolické a imunitné činidlá. Mimoriadny záujem o β-glukány je pre ich medicínske účinky. Seminár sa zaoberal využitím β-glukánov v medicínskych aplikáciách aj možnostiach ich získavania z prírodných zdrojov.

Názov podujatia slovensky:	Minulosť a budúcnosť slovenského mliekarenstva. Syrárstvo na Slovensku
Názov podujatia anglicky:	The past and future of Slovak dairy farming. Cheese making in Slovakia
Typ podujatia:	Odborný seminár
Termín konania:	12. 6. 2025
Miesto konania:	FCHPT STU Bratislava
Garant podujatia:	Ing. K. Herian, CSc., Ing. J. Keresteš, Ing. L. Staruch, PhD., Potravinárska sekcia, SSPLPV pri SAV
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ladislav.staruch@stuba.sk , www.fchpt.stuba.sk
Počet účastníkov:	50
Rokovací jazyk:	slovenský
Anotácia podujatia:	Hlavnou témou podujatia bolo postavenie, spotreba a význam konzumácie mlieka a mliečnych výrobkov na Slovensku.

Názov podujatia slovensky:	Obezita ako významný zdravotný a spoločenský problém
Názov podujatia anglicky:	Obesity as a significant health and social problem
Typ podujatia:	Odborný seminár
Termín konania:	Jún 2025
Miesto konania:	Bratislava, FCHPT
Garant podujatia:	doc. MUDr. Peter Minárik, PhD.; Ing. L. Staruch, PhD., Potravinárska sekcia, SSPLPV pri SAV
Počet účastníkov:	80
Kontaktná adresa , e-mail, web	ladislav.staruch@stuba.sk , www.fchpt.stuba.sk
Rokovací jazyk:	slovenský
Anotácia podujatia:	Hlavnou témou podujatia bola obezita a jej dopad na zdravie obyvateľstva. Diskutovalo sa tiež o medicínskych možnostiach znižovania obezity u obyvateľstva.

Sekcia: Pedologická Konferencie:

Názov podujatia slovensky:	Pedologické dni 2025 Most (ČR) „Antropogénne pôdy a možnosti ich rekultivácie“
Názov podujatia anglicky:	Pedological Days 2025 Most “Anthropogenic soils and possibilities for their reclamation“
Typ podujatia:	Medzinárodná vedecká konferencia organizovaná Českou pedologickou spoločnosťou v spolu organizácii s Pedologickou sekciou SSPLPVV pri SAV
Termín konania:	17. - 19. 9. 2025
Miesto konania:	Most, ČR
Garant podujatia:	Česká pedologická spoločnosť

Kontaktná adresa, e-mail, web:	prof. Ing. Dr. Bořivoj Šarapatka, borivoj.sarapatka@upol.cz doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc., jaroslava.sobocka@nppc.sk
Názov podujatia slovensky:	Pedologické dni 2025 Most (ČR) „Antropogénne pôdy a možnosti ich rekultivácie“
Názov podujatia anglicky:	Pedological Days 2025 Most "Anthropogenic soils and possibilities for their reclamation"
Typ podujatia:	Medzinárodná vedecká konferencia organizovaná Českou pedologickou společností v spolu-organizácii s Pedologickou sekciou SSPPLVV pri SAV

Semináre:

Názov podujatia slovensky:	On-line fórum misie Dohoda o pôde s Európou
Názov podujatia anglicky:	Online forum of the Mission "A Soil Deal for Europe"
Typ podujatia:	On-line forum
Termín konania:	4. 12. 2025 (10,00-12,00)
Miesto konania:	Bratislava
Garant podujatia:	Centrum vedecko-technických informácií SR v spolupráci s Pedologickou sekciou SSPPLVV pri SAV
Kontaktná adresa, e-mail, web:	Mgr. Erika Jankajová, PhD. MBA, erika.jankajov@cvtisr.sk doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc., jaroslava.sobocka@nppc.sk ,
Rokovací jazyk:	slovenský
Počet účastníkov:	65
Charakteristika podujatia:	K misii o pôde odznelo 5 prezentácií vrátane nových výziev v rámci HORIZONT 2030 z toho aj: Jaroslava Sobocká: Smernica EP a Rady EÚ o monitorovaní a odolnosti pôdy.

Názov podujatia slovensky:	Pracovná skupina pre novú verziu Morfogenetického klasifikačného systému pôd SR
Názov podujatia anglicky:	Working group for the new version of the Morphogenetic Soil Classification System of the Slovak Republic
Typ podujatia:	Pravidelné pracovné zasadnutia – semináre k problematike s cieľom vydať novú verziu MKSP on-line
Termín konania:	Jeden až dva krát do mesiaca počas roka 2025
Miesto konania:	Bratislava prezenčne aj on-line
Garant podujatia:	Pedologická sekcia SSPPLVV pri SAV
Kontaktná adresa, e-mail, web:	doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc., jaroslava.sobocka@nppc.sk ,
Rokovací jazyk:	slovenský
Počet účastníkov:	15
Charakteristika podujatia:	Súčasný systém klasifikácie pôd SR vyžaduje inováciu vo svetle nových poznatkov a globálnych výziev. Očakáva sa ukončenie revízie klasifikácie v roku 2026.

Exkurzie:

Názov podujatia:	Slovinsko – pedologická exkurzia
Názov podujatia:	Slovenija – pedological excursion
Termín konania:	16.-20. 06. 2025 (5 dní)
Miesto konania:	Slovinsko (Lublana, Istria, Pokljuka, Dobruvlje, Savinja)
Garant podujatia	Pedologická sekcia SSPPLVV pri SAV, Česká pedologická společnost, Slovinská pedologická společnost
Počet účastníkov:	16 (ČR) + 13 (SR) + organizátori
Kontaktná adresa, e-mail	doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc., jaroslava.sobocka@nppc.sk prof. Ing. Dr. Bořivoj Šarapatka, borivoj.sarapatka@upol.cz
Stručné zameranie exkurzie:	Návšteva Slovinska naprieč celou republikou. Obsažná exkurzia – 9 kopaných sond, návšteva zaujímavostí, dohodnutá spolupráca so Slovinskou pedologickou spoločnosťou. Podrobnosti sú na webe: https://www.pedologia.sk/report-z-terennej-pedologickej-exkurzie-v-slovinsku-16-20-6-2025/

Sekcia: lesnícka**Vedecké konferencie:**

Názov podujatia slovensky:	Vplyv abiotických a biotických stresorov na vlastnosti rastlín 2025
Názov podujatia anglicky:	Influence of abiotic and biotic stressors on properties of plants 2025
Typ podujatia:	Konferenciu organizoval Ústav ekológie lesa Slovenskej akadémie vied v spolupráci s Českou zemědělskou univerzitou v Praze
Termín konania:	17.- 18. 09. 2025
Miesto konania:	Česká zemědělská univerzita v Praze, Praha 6 – Suchbátka 16521, Česká republika
Garant podujatia:	Ing. Margita Kuklová, CSc., doc. Ing. František Hnilička, Ph.D
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ÚEL SAV, v.v.i., L. Štúra 2, Zvolen, SR, kuklova@ife.sk Česká zemědělská univerzita v Praze, Praha 6 – Suchbátka 16521, Česká republika, hnilicka@af.czu.cz
Rokovací jazyk:	slovenský, český, anglický
Charakteristika podujatia:	Prezentácia najnovších výsledkov teoretického a aplikovaného výskumu v oblasti stresovej fyziológie rastlín, vrátane aplikácie získaných výsledkov v šľachtení, pestovaní a v ochrane rastlín. Z konferencie vznikol zborník recenzovaných vedeckých prác s názvom <i>Vliv abiotických a biotických stresorů na vlastnosti rostlin 2025</i> . Text a foto z vedeckej konferencie je dostupné na stránke: https://ife.sk/news/medzinarodna-konferencia-vliv-abiotickyh-a-biotickyh-stresoru-na-vlastnosti-rostlin-2025/

Názov podujatia slovensky:	Lesné semenárstvo, škôľkarstvo a pestovanie lesa 2025
Názov podujatia anglicky:	Seed production, nursery management and silviculture 2025
Typ podujatia:	Konferencia s medzinárodnou účasťou organizovaná Združením lesných škôľkarov SR a ďalšími inštitúciami vrátane Odboru pestovania lesa NLC Zvolen, Sekcia pre vedu a výskum.
Termín konania:	18. – 19. 06. 2025
Miesto konania:	Liptovský Ján
Garant podujatia:	Ing. Miriam Sušková, PhD., Ing. Dagmar Bednárová, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	Združenie lesných škôľkarov SR, Iľanovská 204/110A, 031 01 Liptovský Mikuláš, miriamsuskova@gmail.com ; NLC Zvolen, Sekcia pre vedu a výskum, T. G. Masaryka 22, 960 01 Zvolen; dagmar.bednarova@nlcsk.org
Rokovací jazyk:	slovenský, český
Charakteristika podujatia:	Prezentácia najnovších výsledkov teoretického a aplikovaného výskumu v oblasti lesného semenárstva, škôľkarstva, obnovy, výchovy a rekonštrukcie lesných porastov. Z konferencie vznikol zborník recenzovaných vedeckých prác s názvom Lesné semenárstvo, škôľkarstvo a pestovanie lesa 2025. Dostupný je v pdf formáte ako online dokument: https://web.nlcsk.org/lrm-konferencie/ ; https://www.skolkari.eu/

Terénna exkurzia so študentmi SOŠ spojená s 3 odbornými prednáškami:

Názov podujatia slovensky:	Terénna exkurzia
Názov podujatia anglicky:	Field excursion
Typ podujatia:	Terénna exkurzia so študentmi SOŠ spojená s odbornými prednáškami
Termín konania:	14. 10. 2025
Miesto konania:	Kremnické vrchy
Prednášajúci:	Ing. Ján Kukla, CSc., Ing. Katarína Sládeková, Ing. Margita Kuklová, CSc.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ÚEL SAV, v.v.i., L. Štúra 2, Zvolen, SR, sladekova@ife.sk
Stručné zameranie exkurzie:	Terénna exkurzia so študentmi SOŠ do oblasti Slovenského stredohoria, geomorfologického celku Kremnické vrchy (z Trnia cez osadu Hrabiny v Kremnických vrchoch) spojená s 3 odbornými prednáškami: Ing. Ján Kukla, CSc.: Charakter lesných ekosystémov Kremnických vrchov (geologické, geomorfologické, pedologické, hydrologické, klimatické a fytocenologické pomery). Ing. Katarína Sládeková: Prírodné a historické zaujímavosti navštívenej lokality v Kremnických vrchoch. Ing. Margita Kuklová, CSc.: Pestrosť rastlinnej pokrývky juhovýchodnej časti Kremnických vrchov.

	Text a foto z terénnej exkurzie je dostupné na stránke: https://ife.sk/news/exkurzia-so-studentmi-stredoskolakmi-v-kremnickych-vrchoch/
--	---

Vedecké kaviarne:

Typ podujatia:	Vedecká kaviareň
<u>1. Názov odbornej prednášky:</u>	Vedecká kaviareň na tému „Ako sa „sypú“ sypavky na borovice?“
Termín konania:	18. 11. 2025
Miesto konania:	ÚEL SAV, v.v.i., E. Štúra 2, Zvolen
Prednášajúci:	Mgr. Katarína Adamčíková, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	katarina.adamcikova@ife.sk
Stručné zameranie prednášky:	Borovice patria medzi často pestované druhy ihličnatých drevín, ktoré sú nielen v lesoch ale aj v mestských výsadbách poškodzované hubovými patogénmi. Prednáška predstavila skupinu chorôb nazývaných sypavky, ktoré poškodzujú ihlice, čím znižujú nielen estetickú hodnotu, ale aj asimiláciu a prispievajú k chradnutiu a odumieraniu dreviny. Text a foto z vedeckej kaviarne je dostupné na stránke: https://ife.sk/news/o-sypavkach-vo-vedeckej-kaviarni/
<u>2. Názov odbornej prednášky:</u>	Vedecká kaviareň na tému „Skrytý svet rašelinísk“
Termín konania:	4. 12. 2025
Miesto konania:	ÚEL SAV, v.v.i., E. Štúra 2, Zvolen
Prednášajúci:	Ing. et Ing. Martin Kubov, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	mkubov5gmail.com
Stručné zameranie prednášky:	Prednáška predstavila „manažované a "nemanažované“ rašeliniská z pohľadu vegetácie, vodného cyklu, skleníkových plynov, mikrobiálnej aktivity a všeobecných zmien klímy. Rašeliniská pôsobia na prvý pohľad jednoducho a nenápadne, no v skutočnosti ukrývajú mimoriadne komplexný a citlivý svet, ktorý si zaslúži našu pozornosť a ochranu. Sú jednou z najvýznamnejších zásobární uhlíka na Zemi, čím zásadne ovplyvňujú bilanciu skleníkových plynov. Zároveň výnimočne dobre zadržiavajú vodu, čo je kľúčové pre fungovanie a stabilitu celej krajiny. Text a foto z vedeckej kaviarne je dostupné na stránke: https://ife.sk/news/o-com-sa-hovorilo-vo-vedeckej-kaviarni-venovanej-raseliniskam/

Sekcia: lúkarsko-pasienkarská

Názov podujatia slovensky:	Siate trávne porasty v podhorských oblastiach
Názov podujatia anglicky:	Temporary grasslands in upland regions
Typ podujatia:	Interný webinár NPPC on-line
Termín konania:	20.1. 2025
Miesto konania:	NPPC-VÚRV- ÚTPHP Banská Bystrica

Garant podujatia:	Ing. Norbert Britaňák, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	NPPC-VÚRV- ÚTPHP, miriam.kizekova@nppc.sk
Rokovací jazyk:	slovenský
Charakteristika podujatia:	Odborný seminár sa venoval špecifickým manažmentovým opatreniam pri zakladaní a pestovaní siatych trávnych porastov v podhorských oblastiach.

Názov podujatia slovensky:	Poslanie ÚTPHP, funkcie a služby trávnych porastov
Názov podujatia anglicky:	Mission of the GMAI and the functions and services of grasslands
Typ podujatia:	Odborný seminár pre študentov SPU
Termín konania:	7. 5. 2025
Miesto konania:	NPPC-VÚRV- ÚTPHP Banská Bystrica
Garant podujatia:	Ing. Miriam Kizekova, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	NPPC-VÚRV- ÚTPHP, miriam.kizekova@nppc.sk
Rokovací jazyk:	slovenský
Charakteristika podujatia:	Seminár bol určený študentom SPU pre rozšírenie ich vedomostí o činnosti Ústavu trávnych porastov a horského poľnohospodárstva pre poľnohospodársku prax, pre decíznú sféru pri napĺňaní požiadaviek MPRV SR a EÚ. Ďalšou témou boli funkcie a služby trávnych porastov a ich význam pre poľnohospodársku prax.

Veterinárska sekcia

Vedecké konferencie:

Názov podujatia slovensky:	HYGIENA ALIMENTORUM XLV „Trendy produkcie a predaja kvalitných a bezpečných produktov z hydiny, rýb a zveri“
Názov podujatia anglicky:	Hygiene Alimentorum XLV „Trends in the production and sale of quality and safe poultry, fish and game products“
Typ podujatia:	Medzinárodná vedecká konferencia
Termín konania:	14. - 16. 05. 2025
Miesto konania:	Hotel Patria, Štrbské pleso, Vysoké Tatry
Garant podujatia:	Prof. MVDr. Peter Popelka, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	Peter.popelka@uvlf.sk www.hygiene-alimentorum.uvlf.sk
Počet účastníkov:	240
Počet príspevkov:	Spolu: 82 prednášky: 19 postery: 63
Rokovací jazyk:	slovenský, anglický, český, poľský
Charakteristika podujatia:	Hlavným zameraním medzinárodnej vedeckej konferencie bola prezentácia aktuálnych poznatkov o zdravotnej bezpečnosti a kvalite hydinového mäsa, výrobkov z hydinového mäsa, vajec, vaječných výrobkov, produktov rybolovu, zveriny z voľne žijúcej a farmovej zveri a medu.

Názov podujatia slovensky:	67. ročník Študentskej vedeckej konferencie
Názov podujatia anglicky:	67th year Student Scientific Conference
Typ podujatia:	Vedecká konferencia študentov
Termín konania:	24. 4. 2025
Miesto konania:	UVLF Košice
Garant podujatia:	MVDr. Marián Prokeš, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	Marian.prokes@uvlf.sk www.uvlf.sk
Rokovací jazyk:	slovenský
Počet účastníkov:	207
Počet príspevkov:	Spolu: 38 prednášky: 38 postery: 0
Charakteristika podujatia:	Študentská vedecká konferencia ŠVOČ bola určená na prezentáciu výsledkov vedeckej práce študentov vo veterinárnej a farmaceutickej oblasti a v oblasti Hygieny potravín a životného prostredia.

**Plán práce Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske,
lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave na rok 2026**

Sekcia: poľnohospodárska

Vedecké konferencie:

Názov podujatia slovensky:	XXIII. Bezpečnosť a kontrola potravín
Názov podujatia anglicky:	XXIII. Food Safety and Control
Typ podujatia:	vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou
Termín konania:	25. - 27.3.2026
Miesto konania:	ENSANA hotel Piešťany
Garant podujatia:	prof. Ing. Jozef Golian, Dr.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	037/6414325, e-mail: Jozef.Golian@uniag.sk , www.potravinarstvo.sk
Rokovací jazyk:	slovenský, český, poľský, anglický
Krátky popis:	Konferencia je zameraná na prezentovanie najnovších poznatkov v oblasti legislatívy a kontroly potravín, systémov riadenia bezpečnosti potravín, mikrobiologickej a mykologickej bezpečnosti, chemickej bezpečnosti potravín, aplikácie perspektívnych technológií pre bezpečnejšie potraviny, hľadanie vzťahov medzi bezpečnosťou potravín, zdravím, výživovou hodnotou potravín, welfere a inými vplyvmi.
Požadovaný príspevok zo SAV:	1 000 €

Názov podujatia slovensky:	Fyziológia živočíchov 2026
Názov podujatia anglicky:	Animal Physiology 2026
Typ podujatia:	Medzinárodná vedecká konferencia
Termín konania:	Jún 2026
Miesto konania:	Brno, Česká republika
Garant podujatia:	prof. Ing. Adriana Kolesárová, PhD., prof. MVDr. Peter Massányi, DrSc.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	adriana.kolesarova@uniag.sk
Rokovací jazyk:	slovenský, anglický
Charakteristika podujatia:	Cieľom konferencie je vedecká diskusia o najnovších výsledkoch výskumov v oblasti fyziológie živočíchov, fyziológie výživy, bunkovej a molekulovej fyziológie. Konferencia je realizovaná v spolupráci s Mendelovou univerzitou v Brne, Pedagogickou univerzitou v Krakove a Ústavom fyziológie zvierat SAV v Košiciach.
Požadovaný príspevok zo SAV	600 €

Názov podujatia slovensky:	Rizikové faktory potravinového reťazca
Názov podujatia anglicky:	Risk Factors of Food Chain
Typ podujatia:	Medzinárodná vedecká konferencia
Termín konania:	September 2026
Miesto konania:	Krakow, Poľsko
Garant podujatia:	prof. MVDr. Peter Massányi, DrSc. prof. Ing. Norbert Lukáč, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	massanyip@gmail.com, norolukac@gmail.com
Rokovací jazyk:	slovenský, anglický
Charakteristika podujatia:	Cieľom medzinárodnej konferencie je sprostredkovať najnovšie informácie z výskumu v oblasti rizikových faktorov potravinového reťazca dosiahnutých na jednotlivých pracoviskách, ako aj informácie o vedecko-výskumnom zameraní pracovísk. Konferencia je realizovaná v spolupráci s Pedagogickou univerzitou v Krakove v Poľsku, Szent István University v Gödöllő v Maďarsku a Rzesovskou univerzitou v Rzesowe v Poľsku.
Požadovaný príspevok zo SAV	500 €

Semináre:

Názov podujatia slovensky:	Škola – veda – prax - kariéra
Názov podujatia anglicky:	School – Science – Practice - Career
Typ podujatia:	odborný seminár
Termín konania:	11. 3. 2026
Miesto konania:	Ústav potravinárstva, poslucháreň BH
Garant podujatia:	prof. Ing. Jozef Golian, Dr.,
Kontaktná adresa, e-mail, web:	037/6414325, e-mail: Jozef.Golian@uniag.sk , www.bezpecnostpotravin.sk
Rokovací jazyk:	slovenský
Krátky popis:	Podujatie je zamerané na rozvoj študijného programu Bezpečnosť a kontrola potravín s cieľom podať informácie z praxe o požiadavkách na vzdelávanie, orientáciu záverečných prác rozvoj kariérnych schopností študentov. Zástupcovia potravinárskeho priemyslu budú prezentovať požiadavky na orientáciu vzdelávania, riešenia záverečných prác, požiadavky na výkon pracovných pozícií ako aj požiadavky na ostatné predpoklady pre výkon práce na jednotlivých stupňoch výroby a riadenia na pracovisku.
Požadovaný príspevok zo SAV:	100 €

Názov podujatia slovensky:	Týždeň bezpečnosti potravín
Názov podujatia anglicky:	School – Science – Practice - Career
Typ podujatia:	Week of Food Safety
Termín konania:	odborné prednášky, prezentácie, dotazníkové prieskumy
Miesto konania:	20. - 24. 4. 2026
Garant podujatia:	priestory SPU, poslucháreň BH, mesto Nitra
Kontaktná adresa, e-mail, web:	prof. Ing. Jozef Golian, Dr.
Rokovací jazyk:	037/6414325, e-mail: Jozef.Golian@uniag.sk , www.bezpecnostpotravin.sk
Krátky popis:	Podujatie je zamerané na propagáciu bezpečnosti potravín, činnosti Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín, činnosť jeho vedeckých výborov, propagáciu národných vedeckých skupín, úlohy odboru bezpečnosti potravín a výživy Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Súčasne sa bude robiť propagácia bezpečnosti potravín na základných a stredných školách ako aj medzi spotrebiteľmi pri nakupovaní potravín. Budú prebiehať diskusie s vybranými odborníkmi na aktuálnu problematiku. Pedagógovia katedry budú v stanovených termínoch poskytovať odborné konzultácie k aktuálnym problémom bezpečnosti potravín.
Požadovaný príspevok zo SAV:	100 €

Názov podujatia slovensky:	Aktuálne trendy systémov riadenia a kontroly potravín
Názov podujatia anglicky:	Current trends of management system and food control
Typ podujatia:	odborný seminár
Termín konania:	10. 11. 2026
Miesto konania:	Kongresové centrum IZPI v Nitre
Garant podujatia:	prof. Ing. Jozef Golian, Dr., Doc. Ing. Jozef Čapla, PhD.,
Kontaktná adresa, e-mail, web:	037/6414325, e-mail: Jozef.Golian@uniag.sk , www.bezpecnostpotravin.sk
Rokovací jazyk:	slovenský, český
Krátky popis:	Odborný seminár je určený manažérom v potravinárskom priemysle s cieľom poskytnutia najnovších informácií o uplatňovanej legislatíve SR a EÚ v oblasti označovania potravín, výživových a zdravotných tvrdení, a systémov riadenia v potravinárstve. Budú tiež prezentované poznatky z uplatňovania doterajších systémov kontroly potravín, problematika riadenia krízových situácií, likvidácie odpadov a vzorkovania potravín.
Požadovaný príspevok zo SAV	700 €

Sekcia: potravinárska**Semináre :**

Názov podujatia slovensky:	Mikrobiálna kontaminácia potravín a prostredia, <i>Legionella</i> vo vodnom prostredí a v ovzduší
Názov podujatia anglicky:	Microbial contamination of food and the environment, <i>Legionella</i> in the aquatic environment and in the air
Typ podujatia:	Odborný seminár
Termín konania:	Máj 2026
Miesto konania:	Bratislava, FCHPT
Garant podujatia:	Ing. L. Staruch, PhD., Ing. Z. Sirotna, Potravinárska sekcia, SSPLPV pri SAV.
Počet účastníkov:	100
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ladislav.staruch@stuba.sk , www.fchpt.stuba.sk
Rokovací jazyk:	slovenský
Anotácia podujatia:	Mikrobiálna kontaminácia potravín a životného prostredia predstavuje závažný problém z hľadiska bezpečnosti a ochrany verejného zdravia. Prednáška sa zameriava na hlavné zdroje a mechanizmy šírenia mikroorganizmov, ktoré môžu spôsobiť potravinové otravy a technologické straty. Osobitná pozornosť je venovaná baktérii <i>Legionella</i> , ktorá sa prirodzene vyskytuje vo vodnom prostredí a ľahko kolonizuje technické vodné systémy. <i>Legionella</i> sa môže prenášať aj vzduchom prostredníctvom aerosólov, čo zvyšuje riziko infekcie najmä v klimatizačných, sprchovacích a chladiacich zariadeniach. Prednáška vysvetľuje podmienky, za ktorých sa <i>Legionella</i> množí, a faktory podporujúce jej prežívanie. Upozorňuje tiež na zdravotné riziká, najmä na vznik legionelózy a ťažkých respiračných infekcií. Súčasťou je prehľad preventívnych opatrení, monitoringu a správnych postupov údržby vodných systémov.
Požadovaný príspevok zo SAV	300 €

Názov podujatia slovensky:	Tuky vo výžive
Názov podujatia anglicky:	Fats in nutrition
Typ podujatia:	Odborný seminár
Termín konania:	Jún 2026
Miesto konania:	Bratislava, FCHPT
Garant podujatia:	Ing. L. Staruch, PhD., prof. Ing. J. Šajbidor, DrSc., Potravinárska sekcia, SSPLPV pri SAV
Počet účastníkov:	60
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ladislav.staruch@stuba.sk , www.fchpt.stuba.sk
Rokovací jazyk:	slovenský
Anotácia podujatia:	Tuky predstavujú esenciálnu zložku ľudskej výživy, nevyhnutnú pre správne fungovanie organizmu. Plnia najmä energetickú, stavebnú a regulačnú funkciu. Sú zdrojom

	esenciálnych mastných kyselín (omega-3 a omega-6), ktoré si telo nedokáže syntetizovať, a umožňujú vstrebávanie vitamínov rozpustných v tukoch (A, D, E, K). V rámci výživy je kľúčové rozlišovať medzi jednotlivými typmi tukov: nenasýtené mastné kyseliny (najmä mononenasýtené a polynenasýtené) majú priaznivý vplyv na kardiovaskulárne zdravie, zatiaľ čo nadmerná konzumácia nasýtených tukov a najmä transmastných kyselín je spojená so zvýšeným rizikom aterosklerózy a metabolických porúch. Optimálne zloženie tukov v strave by malo podporovať prevenciu civilizačných ochorení a udržiavanie celkového metabolického zdravia. Na odbornom seminári sa bude diskutovať o týchto úlohách tukov vo výžive.
Požadovaný príspevok zo SAV	300 €

Názov podujatia slovensky:	Mlieko vo výžive
Názov podujatia anglicky:	Milk in nutrition
Typ podujatia:	Odborný seminár
Termín konania:	Jún 2026
Miesto konania:	FCHPT STU Bratislava
Garant podujatia:	Ing. L. Staruch, PhD., doc. Ing. M. Greifová, PhD., <i>MUDr. Marián Šolty</i> , Potravínarska sekcia SSPLPV pri SAV.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ladislav.staruch@stuba.sk
Počet účastníkov:	50
Rokovací jazyk:	slovenský
Anotácia podujatia:	Mlieko je výživovo cenné, pretože obsahuje kvalitné bielkoviny, vápnik, fosfor a vitamíny B-skupiny. Na Slovensku je spotreba mlieka a mliečnych výrobkov relatívne nízka, okolo 170 kg na obyvateľa ročne. Tento stav je pod odporúčanou výživovou dávkou, ktorú WHO stanovuje na cca 220 kg ročne. V EÚ je priemerná spotreba mlieka a mliečnych výrobkov oveľa vyššia – podľa niektorých zdrojov až okolo 320 kg na osobu ročne. Pokles spotreby mlieka na Slovensku je dlhodobý, čo vyvoláva obavy z výživovej kvality a prísunu dôležitých živín. Pravidelná konzumácia mlieka podporuje zdravie kostí, rast a regeneráciu buniek. Zvláštnu pozornosť si zaslúži mlieko s označením A2A2, ktoré obsahuje výlučne β-kazeín alely A2 a vynecháva A1 variant. Niektoré štúdie naznačujú, že A2A2 mlieko môže byť lepšie tolerované u ľudí citlivejších na tradičné kravské mlieko. To by mohlo rozšíriť výživové možnosti pre skupiny, ktoré sa vyhýbajú mlieku kvôli tráviacim problémom. Zvýšenie spotreby výživovo hodnotného mlieka, ako je A2A2, by mohlo prispieť k dlhodobému zlepšeniu zdravotného stavu populácie.
Požadovaný príspevok zo SAV	250 €

Sekcia: lesnícka**Vedecké konferencie:**

Názov podujatia slovensky:	Vplyv abiotických a biotických stresorov na vlastnosti rastlín 2026
Názov podujatia anglicky:	Influence of abiotic and biotic stressors on properties of plants 2026
Typ podujatia:	Konferenciu organizuje Ústav ekológie lesa Slovenskej akadémie vied v spolupráci s Českou zemědělskou univerzitou v Praze
Termín konania:	september 2026
Miesto konania:	ÚEL SAV, v.v.i., L. Štúra 2, Zvolen, SR
Garant podujatia:	Ing. Margita Kuklová, CSc., doc. Ing. František Hnilička, Ph.D
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ÚEL SAV, v.v.i., L. Štúra 2, Zvolen, SR, kuklova@ife.sk , Česká zemědělská univerzita v Praze, Praha 6 – Suchbátka 16521, Česká republika, hnilicka@af.czu.cz
Rokovací jazyk:	slovenský, český, anglický
Charakteristika podujatia:	Prezentácia najnovších výsledkov teoretického a aplikovaného výskumu v oblasti stresovej fyziológie rastlín, vrátane aplikácie získaných výsledkov v šľachtení, pestovaní a v ochrane rastlín.
Požadovaný príspevok zo SAV	150 €

Názov podujatia slovensky:	Lesné semenárstvo, škôľkarstvo a pestovanie lesa 2026
Názov podujatia anglicky:	Seed production, nursery management and silviculture 2026
Typ podujatia:	Konferencia s medzinárodnou účasťou organizovaná Združením lesných škôľkarov SR, Odborom pestovania lesa NLC Zvolen, Sekcia pre vedu a výskum a s ďalšími lesníckymi inštitúciami.
Termín konania:	19. – 20. 06. 2026
Miesto konania:	Liptovský Ján
Garant podujatia:	Ing. Miriam Sušková, PhD., Ing. Dagmar Bednárová, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	Združenie lesných škôľkarov SR, Iľanovská 204/110A, 031 01 Liptovský Mikuláš, miriamsuskova@gmail.com ; Odbor pestovania lesa NLC Zvolen, Sekcia pre vedu a výskum, T. G. Masaryka 22, 960 01 Zvolen; dagmar.bednarova@nlcsk.org
Rokovací jazyk:	slovenský, český, anglický
Charakteristika podujatia:	Prezentácia najnovších výsledkov teoretického a aplikovaného výskumu v oblasti lesného semenárstva, škôľkarstva, obnovy, výchovy a rekonštrukcie lesných porastov.
Požadovaný príspevok zo SAV	150 €

Terénna exkurzia so študentmi SOŠ spojená s 3 odbornými prednáškami:

Názov podujatia slovensky:	Terénna exkurzia
Názov podujatia anglicky:	Field excursion
Typ podujatia:	Terénna exkurzia so študentmi SOŠ spojená s odbornými prednáškami
Termín konania:	október 2026
Miesto konania:	Slovenské stredohorie
Prednášajúci:	Ing. Ján Kukla, CSc., Ing. Katarína Sládeková, Ing. Margita Kuklová, CSc.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	ÚEL SAV, v.v.i., E. Štúra 2, Zvolen, SR, sladkova@ife.sk
Stručné zameranie exkurzie:	Terénna exkurzia so študentmi SOŠ do oblasti Slovenského stredohoria, geomorfologického celku Kremnické vrchy (spojená s 3 odbornými prednáškami: Ing. Ján Kukla, CSc.: Charakter lesných ekosystémov Kremnických vrchov (geologické, geomorfologické, pedologické, hydrologické, klimatické a fytocenologické pomery). Ing. Katarína Sládeková: Prírodné a historické zaujímavosti navštívenej lokality v Kremnických vrchoch. Ing. Margita Kuklová, CSc.: Pestrosť rastlinnej pokrývky juhovýchodnej časti Kremnických vrchov.
Požadovaný príspevok zo SAV	100 €

Vedecké kaviarne: 2

Typ podujatia:	Vedecká kaviareň
<u>1. Názov odbornej prednášky:</u>	Vedecká kaviareň na tému „Podkórny hmyz v lesoch“
Termín konania:	november 2026
Miesto konania:	ÚEL SAV, v.v.i., E. Štúra 2, Zvolen
Prednášajúci:	Ing. Pavel Mezei, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	mezei@ife.sk
Stručné zameranie prednášky:	Prednáška predstaví podkórny hmyz ako ovplyvňuje lesné ekosystémy v hospodárskych aj chránených lesoch. Aj keď je často vnímaný negatívne, v lese plní aj "svoju" významnú úlohu, tak ako každý živý organizmus v lesnom ekosystéme. Lesné prostredie a samotné stromy sa podkôrnemu hmyzu bránia. A práve faktory vplývajúce na populačnú dynamiku podkórneho hmyzu budú predmetom prednášky.
<u>2. Názov odbornej prednášky:</u>	Vedecká kaviareň na tému „Je regeneratívne agrolesníctvo odpoveďou na súčasné problémy poľnohospodárstva? Výstupy z experimentálneho modelu na báze agátu a levandule“
Termín konania:	december 2026
Miesto konania:	ÚEL SAV, v.v.i., E. Štúra 2, Zvolen
Prednášajúci:	Ing. Peter Ferus, PhD.

Kontaktná adresa, e-mail, web:	peter.ferus@savba.sk
Stručné zameranie prednášky:	Prednáška predstaví výstupy z regeneratívneho agrolesníctva experimentálneho modelu na báze agátu a levandule. Ako takéto nastavenie modelu ochraňuje poľnú plodinu pred následkami klimatickej zmeny? Dá sa pri produkcii poľných plodín zaobísť bez aplikácie agrochemikálií? Oplatí sa hospodáriť prírode blízkym spôsobom?
Požadovaný príspevok zo SAV	80 € (spolu 2 odborné prednášky)

Sekcia: pedologická

Konferencie:

Názov podujatia slovensky:	Pedologické dni 2026 Štúrovo „Zdravie pôdy vo svetle Smernice o pôde a odolnosti pôd“
Názov podujatia anglicky:	Pedological Days 2026, Štúrovo, Soil health in light of the Directive on Soil Monitoring and Resistance”
Typ podujatia:	Medzinárodná vedecká konferencia organizovaná s Pedologickou sekciou SSPLPVV pri SAV v spolupráci s Českou pedologickou spoločnosťou
Termín konania:	08. - 10. 09. 2026
Miesto konania:	Štúrovo, hotel Vadaš Thermal Resort
Garant podujatia:	Pedologická sekcia SSPLPVV pri SAV
Kontaktná adresa, e-mail, web:	doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc., jaroslava.sobocka@nppc.sk prof. Ing. Dr. Bořivoj Šarapatka, borivoj.sarapatka@upol.cz
Rokovací jazyk:	slovenský, český, anglický
Počet účastníkov:	100
Charakteristika podujatia:	§ Smernica a ekosystémové služby pôd § Indikátory pôd podľa Smernice a ich rozpracovanie § Udržateľné opatrenia poľnohospodárskych, lesných a urbánnych pôd
Požadovaný príspevok zo SAV	-

Semináre:

Názov podujatia slovensky:	Svetový deň pôdy – výročné zasadnutie Pedologickej sekcie SSPLPVV pri SAV
Názov podujatia anglicky:	World Soil Day – annual meeting of the Pedological Section SSPLPVV at SAV
Typ podujatia:	Výročná členská schôdza Pedologickej sekcie
Termín konania:	5. 12. 2026
Miesto konania:	Bratislava
Garant podujatia:	Pedologická sekcia SSPLPVV pri SAV

Kontaktná adresa, e-mail, web:	doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc., jaroslava.sobocka@nppc.sk, Ing. Pavol Bezák, pavol.bezak@nppc.sk, pavol.bezak@nppc.sk
Rokovací jazyk:	slovenský
Počet účastníkov:	40
Charakteristika podujatia:	Výročné zasadnutie sa bude venovať aktuálnej problematike ochrany pôdy – Smernica o monitoringu a odolnosti pôd a tvorba živých laboratórií pre výzvy HORIZONTU 2030
Požadovaný príspevok zo SAV	-

Názov podujatia slovensky:	Pracovná skupina pre novú verziu Morfogenetického klasifikačného systému pôd SR
Názov podujatia anglicky:	Working group for the new version of the Morphogenetic Soil Classification System of the Slovak Republic
Typ podujatia:	Pravidelné pracovné zasadnutia – semináre k problematike s cieľom vydať novú verziu MKSP on-line
Termín konania:	Každé 1 krát do mesiaca počas roka 2026
Miesto konania:	Bratislava prezenčne aj on-line
Garant podujatia:	Pedologická sekcia SSPPLVV pri SAV
Kontaktná adresa, e-mail, web:	doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc., jaroslava.sobocka@nppc.sk ,
Rokovací jazyk:	slovenský
Počet účastníkov:	15
Charakteristika podujatia:	Súčasný systém klasifikácie pôd SR vyžaduje inováciu vo svetle nových poznatkov a globálnych výziev. Očakáva sa ukončenie a publikácia nového klasifikačného systému SR.
Financovanie zo zdrojov SAV	-

Sekcia: lúcarsko-pasienkarská

Názov podujatia slovensky:	Postupy obhospodarovania trávnych porastov v podhorských a horských oblastiach
Názov podujatia anglicky:	Grassland management practices in upland and mountain regions
Typ podujatia:	Odborný seminár
Termín konania:	Máj 2026
Miesto konania:	Očová
Garant podujatia:	Ing. Jozef Čunderlík, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	NPPC-VUTPHP Banská Bystrica, jozef.cunderlik@nppc.sk
Rokovací jazyk:	slovenský
Charakteristika podujatia:	Odborný seminár bude zameraný na obhospodarovanie všetkých typov trávnych porastov (trvalé trávne porasty, siate trávne porasty, prisievané trávne porasty) v podhorských a horských oblastiach

Názov podujatia slovensky:	Význam trávnych porastov v tvorbe krajiny
Názov podujatia anglicky:	The Importance of Grasslands in Landscape Formation
Typ podujatia:	Odborný seminár pre študentov
Termín konania:	November - December 2026
Miesto konania:	NPPC-VÚRV- ÚTPHP Zvolen
Garant podujatia:	Ing. Jozef Čunderlík, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	NPPC-VÚRV- ÚTPHP, jozef.cunderlik@nppc.sk
Rokovací jazyk:	slovenský
Charakteristika podujatia:	Lúky a pasienky patria k dominantným terestriálnym ekosystémom. Vzhľadom na svoju početnosť a rozmanitosť, významnou mierou formujú krajinu a ovplyvňujú jej funkcie. Cieľom seminára bude študentom ukázať ako existencia a obhospodarovanie trávnych porastov ovplyvňuje vzhľad a fungovanie krajiny.

Veterinárska sekcia

Vedecké konferencie:

Názov podujatia slovensky:	HYGIENA ALIMENTORUM XLVI „Trendy produkcie a predaja kvalitných a bezpečných mliečnych a rastlinných komodít“
Názov podujatia anglicky:	Hygiene Alimentorum XLIV „Trends in Production and Sale of Quality and Safe Dairy and Plant-based commodities“
Typ podujatia:	Medzinárodná vedecká konferencia
Termín konania:	13. - 15. 05. 2026
Miesto konania:	Hotel Patria, Štrbské pleso, Vysoké Tatry
Garant podujatia:	prof. MVDr. Slavomír Marcincák, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	Slavomir.marcincak@uvlf.sk www.hygiene-alimentorum.uvlf.sk
Rokovací jazyk:	slovenský, anglický, český, poľský
Charakteristika podujatia:	Hlavným zameraním medzinárodnej vedeckej konferencie bude prezentovať aktuálne problémy bezpečnosti a kvality mliečnych a rastlinných komodít z pohľadu produkcie, ako aj predaja uvedených komodít. Predpokladaný počet účastníkov: 250
Požadovaný príspevok zo SAV	900 €

Názov podujatia slovensky:	68. ročník Študentskej vedeckej konferencie
Názov podujatia anglicky:	68th year Student Scientific Conference
Typ podujatia:	Vedecká konferencia študentov
Termín konania:	13. 4. 2026
Miesto konania:	UVLF Košice
Garant podujatia:	MVDr. Marián Prokeš, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	Marian.prokes@uvlf.sk www.uvlf.sk
Rokovací jazyk:	slovenský
Charakteristika podujatia:	Študentská vedecká konferencia ŠVOČ je určená na prezentáciu výsledkov vedeckej práce študentov vo veterinárnej a farmaceutickej oblasti a v oblasti Hygieny potravín a životného prostredia. Predpokladaný počet účastníkov: 200
Požadovaný príspevok zo SAV	300 €

Odborný seminár:

Názov podujatia slovensky:	Spoznaj a ochutnaj Tokaj
Názov podujatia anglicky:	Find and taste a region Tokaj
Typ podujatia:	Odborný seminár
Termín konania:	jún 2026
Miesto konania:	Borša
Garant podujatia:	prof. MVDr. Slavomír Marcincák, PhD.
Kontaktná adresa, e-mail, web:	Slavomir.marcincak@uvlf.sk, www.uvlf.sk
Rokovací jazyk:	slovenský
Charakteristika podujatia:	Hlavným zameraním jednodňového seminára bude návšteva a prezentácia najslávnejšej vinohradníckej oblasti na Slovensku. Priamo na Tokaji budú účastníkom prezentované tradičné spôsoby výroby vína a spôsob vinohradníctva v danej oblasti. Seminár bude zameraný aj na senzorické hodnotenie tradičných tokajských vín. Seminár je určený pre odbornú aj laickú verejnosť. Predpokladaný počet účastníkov: 40
Požadovaný príspevok zo SAV	600 €

Podujatia realizované v roku 2025

Podujatia realizované poľnohospodárskou sekciou v roku 2025

XXII. vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou Bezpečnosť a kontrola potravín

22. vedecká konferencia Bezpečnosť a kontrola potravín

V dňoch 26. – 28. 3. 2025 sa konala 22. vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou Bezpečnosť a kontrola potravín v ENSANA hotel v Piešťanoch pod záštitou MPA RV SR. Počet účastníkov konferencie si už po druhýkrát udržal vysokú účasť - 282, čo svedčí o vysokom záujme tak zo strany univerzít ako aj z praxe, kontrolných inštitúcií a laboratórií. Konferencie sa zúčastnili zástupcovia zahraničných univerzít a pracovísk UR Krakov, University of Life Sciences in Lublin, VETUNI Brno, VUT Brno, UTB Zlín, MENDELU Brno, ČZU Praha, VŠCHT Praha, Juhočeské univerzity v Českých Budějoviach a Univerzity Pardubice. Z domácich univerzít boli zastúpené Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, Fakulta chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave a Trnavská univerzita v Trnave, UMB v Banskej Bystrici ako aj zástupcovia SPU v Nitre. K ďalším zástupcom patrili účastníci z Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Ministerstva земледельства ČR, Státní veterinární správy ČR v Prahe, Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR, riaditelia a pracovníci RVPS, veterinárnych ústavov v ČR, zástupcovia výskumných ústavov, obchodných reťazcov, potravinárskych firiem, certifikačných spoločností a štátnych a súkromných laboratórií. Na konferencii sa pravidelne zúčastňujú aj predstavitelia firiem s laboratórnou technikou OK Servis BioPro, NOACK, Biomedica Slovakia s.r.o., Bioing, Novonesis, Climax, s.r.o. oneZone spol. s r. o., ALS, AMEDIS, ECOLAB, KERSIA SLOVAKIA, s.r.o., JEMO TRADING, spol. s.r.o., AQUASECO s.r.o., Eurofins Food Testing Slovakia s.r.o., INGEО ENVILAB s.r.o. Na konferencii sa zúčastnilo 127 aktívnych účastníkov a 155 pasívnych účastníkov. Z univerzít to bolo 87, zo vzdelávacích poradenských a certifikačných spoločností 15, z výskumných organizácií 21, z orgánov úradnej kontroly 11, z orgánov štátnej správa 11, z firiem so službami v potravinárstve 55, z laboratórií 20 a z potravinárskych podnikov 64 účastníkov.

Na konferencii boli prezentované výsledky úradných kontrol v Českej republike, zástupcovia ŠVPS SR sa pre výskyt SLAK konferencie nezúčastnil. Zástupcovia odborov bezpečnosti potravín príslušných ministerstiev prezentovali spoluprácu s EFSA, komunikačnú kampaň pre SAFE2EAT v Slovenskej republike, nové potraviny a aktuality EFSA. K ďalším zaujímavým témam patrili nedostatky systémov označovania výživových a zdravotných tvrdení na potravinách a stratégia eliminácie cudzích predmetov v potravinárskej výrobe. Odborné bloky boli zamerané na jednotlivé oblasti bezpečnosti potravín. V rámci mikrobiologickej bezpečnosti potravín a hodnotenia rizika odzneli prednášky na tému Hodnotenie predikcie rastu *Listeria monocytogenes* v potravinách na základe spracovania perzistentného izolátu. V rámci bezpečnosti mäsa a mäsových výrobkov odzneli prednášky na témy Extrakty rastlín, využívané ako prírodné antioxidanty pri produkcii fermentovaných mäsových výrobkov a Hybridné a alternatívne mäsové výrobky: Výhody a riziká?“. Vysoko aktuálnou bola aj Výskumu mikrobiomu v zdravej ľudskej populácii po intervencii tekutým probiotikom Biomefix a svetové trendy v tejto oblasti. Firma OK Servis BioPro, ktorá každoročne na konferencii prezentuje aj prístrojovú techniku, prezentovala problematické automatizovaných a laboratórných kontrolných systémov v potravinárskom priemysle. V bloku prednášok zameranom na bezpečnosť a kontrolu potravín rastlinného pôvodu dominovali témy zamerané na izoláciu a charakterizáciu prchavých látok v repkovom oleji, aplikáciu rastlinných extraktov do pšeničnej múky, zlepšenie kvality a výživy cestovín pridaním proteínových koncentrátov zo šošovice a cíceru a netradičné využitie drienok v potravinárstve. V poslednom bloku prednášok zameranom na bezpečnosť a kontrolu potravín živočíšneho pôvodu boli prezentované témy

zamerané na stafylokoky z surového mlieka a výskyt ich génov rezistencie na antibiotiká, hodnotenie vietnamských medov z pohľadu európskej legislatívy, ako aj témy zamerané na hmyz, jeho nutričnú hodnotu a využitie v potravinárstve.

Na konferencii bolo prezentovaných 24 prednášok a 94 posterov. Postery doktorandov boli vyhodnotené a 3 najlepšie boli ocenené hodnotnou knihou.

Ku konferencii neodmysliteľne patria aj sponzori, ktorí prispievajú predovšetkým materiálne. Poďakovanie patrí predovšetkým spoločnostiam BILLA, TESCO, Levické mliekarne, Savencia Dairy Formage, Syráreň Bel Michalovce, MilkAgro Sabinov, NIKA Považská Bystrica, A.W. spol. s r. o., RAJO Bratislava, SVAMAN Myjava, Berto Vysoká pri Morave, Masokombinát Púchov a.s., Vijofel Bartošovce, Ryba Žilina, Coca Cola, Remeselný pivovar Masarykov dvor, McCarter Bratislava, NESTLÉ Prievidza, Framipek Šenkvice, Cukrovar Sereď a mnohým vinárom z malokarpatskej oblasti, z Čajkova a spoločnosti VÍNOJEK Zvolen.

Z konferencie bol vydaný zborník odborných prednášok a zborník vedeckých prednášok, kvalitné vedecké príspevky boli priebežne publikované v Journal of Microbiology, Biotechnology and Food Science.

Konferencia nielenže poskytla platformu pre predstavenie najnovších výsledkov v oblasti bezpečnosti a kontroly potravín, ale aj otvorila priestor pre živé diskusie, výmenu skúseností a nadviazanie nových profesionálnych kontaktov. K tomu slúži tak prvý večer s diskusiou do 23,00 hod. ako aj spoločenský večer s príjemnou zábavou. Úspech tohto podujatia podčiarkuje dôležitosť spolupráce medzi akademickým prostredím, praxou a regulačnými orgánmi pri riešení aktuálnych výziev v oblasti bezpečnosti potravín. Konferencia tak predstavuje kľúčový krok k lepšiemu pochopeniu a zlepšeniu prístupov k zabezpečeniu bezpečných a kvalitných potravín pre všetkých.

Podujatia realizované potravinárskou sekciou v roku 2025

β -glukány v medicínskych aplikáciách

V máji 2025 organizovala potravinárska sekcia odborný seminár o vlastnostiach a využití SS β -glukánov v priestoroch chemickej knižnice Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave. Prednášajúcim bol pán prof. Ing. Dušan Bakoš, DrSc. β -glukány sú skupinou prírodných polysacharidov, ktoré sa nachádzajú v bunkových stenách obilnín, kvasiniek, húb a rias. Sú predmetom mnohých vedeckých štúdií vďaka ich potenciálnym zdravotným benefítom. β -glukány stimulujú imunitný systém tým, že aktivujú určité bunky, ako sú makrofágy a neutrofily, čím pomáhajú telu efektívnejšie bojovať proti infekciám a cudzím látkam. Používajú sa aj ako doplnková liečba a prevencia onkologických ochorení. Môžu tiež prispieť k lepšej kontrole hladiny glukózy v krvi a sú spájané s potenciálom v manažmente diabetu. Ako vlákna podporujú zdravie čriev a správnu funkciu tráviaceho systému. O všetkých týchto

benefitoch rozprával pán profesor Bakoš, pričom poukazoval na údaje, ktoré vyplynuli zovšeobecnením výsledkov z vedeckej literatúry. Pán profesor tiež ďalej prezentoval vybrané klinické testy, ktoré sa pri riešení terapií určitých ochorení preukázali ako úspešné. V neposlednom rade prezentoval z akých zdrojov sa najčastejšie získavajú β -glukány, akú majú chemickú štruktúru a ako to ovplyvňuje ich imunomodulačný potenciál. β -glukány sa prirodzene vyskytujú ako štruktúrne zložky bunkových stien v rôznych zdrojoch: obilniny (ovos, jačmeň, raž), kvasnice (najmä pekárenské a pivovarské kvasnice), huby (hliva ustricová, shiitake, reishi, maitake), morské riasy, niektoré druhy baktérií. Chemicky sú β -glukány polyméry glukózy, ktoré sú spojené špecifickými typmi väzieb, označovanými ako beta-glykozidové väzby. Obe tieto charakteristiky – typ väzby a miera rozvetvenia – určujú ich jedinečné vlastnosti: β -glukány z obilnín (ovos, jačmeň) sú tvorené lineárnymi reťazcami, v ktorých sa striedajú väzby β 1-3 a 1-4. Táto štruktúra je kľúčová pre ich schopnosť vytvárať viskózne roztoky, čo je mechanizmus, akým znižujú napr. cholesterol. β -glukány z kvasiniek a húb majú odlišnú štruktúru a zvyčajne pozostáva z hlavného reťazca s β 1-3 väzbami, z ktorého vychádzajú rôzne dlhé postranné reťazce s β 1-6 väzbami. Práve táto rozvetvená štruktúra v tvare trojitej špirály je považovaná za hlavný dôvod ich silných imunomodulačných účinkov, pretože ju imunitný systém ľahšie rozpoznáva. Súčasťou seminára bola aj bohatá diskusia, pri ktorej pán profesor odprezentoval aj farmaceutické prípravky na báze β -glukánov z hlivy ústricovej vyrábané firmou NATURES beta glucan.

Minulosť a budúcnosť slovenského mliekarenstva. Syrárstvo na Slovensku

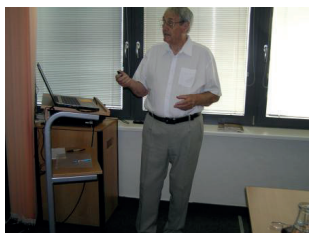
Pri príležitosti Dní mlieka organizovala potravinárska sekcia SSPLPV odborný seminár v priestoroch chemickej knižnice Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave. Na tomto seminári zazneli dve prednášky. Pán Ing. Karol Herian, CSc. odprezentoval prednášku na tému „Syry, ako ich nepoznáme“. Pán Ing. Ján Keresteš následne rozprával na tému: „Výživová politika ako pilier kritickej infraštruktúry“. Obe prednášky poskytli kritický pohľad na súčasný stav mliekarenstva na Slovensku. Mlieko je výživovo cenné, pretože obsahuje kvalitné bielkoviny, vápnik, fosfor a vitamíny B-skupiny. Na Slovensku je spotreba mlieka a mliečnych výrobkov relatívne nízka, okolo 170 kg na obyvateľa ročne. Tento stav je pod odporúčanou výživovou dávkou, ktorú WHO stanovuje na cca 220 kg ročne. V EÚ je priemerná spotreba mlieka a mliečnych výrobkov oveľa vyššia – podľa niektorých zdrojov až okolo 320 kg na osobu ročne. Pokles spotreby mlieka na Slovensku je dlhodobý, čo vyvoláva obavy z výživovej kvality a prísunu dôležitých živín. Pravidelná konzumácia mlieka podporuje zdravie kostí, rast a regeneráciu buniek. Odborný seminár tiež poukazoval na fakt, že slovenské syrárstvo je oveľa pestrejšie ako len bryndza a má hlboké korene v tradičnom salašníctve. Hlavným poslanstvom bolo uvedenie si hodnoty poctivých, regionálnych syrov a dôležitosti ich ochrany pred falšovateľmi. Po prednáškach nasledovala bohatá diskusia s možnosťou ochutnávky pravých slovenských syrov ale aj iných mliečnych výrobkov.

Obezita ako významný zdravotný a spoločenský problém

Koncom júna, konkrétne 26. 6. 2025, organizovala potravinárska sekcia SSPLPV tiež zaujímavý odborný seminár, kde pán doc. MUDr. Peter Minárik, PhD. vystúpil s prednáškou o rizikách a kontrole obezity obyvateľstva. Obezita je celosvetovo uznávaná ako jeden z najvýznamnejších zdravotných a spoločenských problémov súčasnosti, ktorý dosahuje rozmery globálnej epidémie. Ide o komplexné ochorenie charakterizované nadmerným hromadením telesného tuku, ktoré má vážne dôsledky na fyzické zdravie, psychickú pohodu a ekonomiku spoločnosti. Obezita nie je len estetický problém; je to chronické ochorenie, ktoré významne zvyšuje riziko vzniku mnohých ďalších závažných zdravotných komplikácií. Medzi hlavné zdravotné riziká patria kardiovaskulárne ochorenia, zvýšený krvný tlak, ateroskleróza,

metabolické poruchy, ochorenia pohybového aparátu, zvýšené riziko rakoviny, respiračné problémy a iné. Obezita je výsledkom komplexnej súhry genetických predispozícií, životného štýlu a environmentálnych faktorov. Hlavnými príčinami sú nevyvážená strava, nedostatok fyzickej aktivity, environmentálne vplyvy, atď. Riešenie tohto problému si vyžaduje komplexný prístup na individuálnej aj spoločenskej úrovni. Kľúčové riešenia zahŕňujú prevenciu (podpora zdravého životného štýlu, vrátane vyváženej stravy a pravidelného pohybu, už od detstva), vzdelávanie (zvyšovanie povedomia o rizikách a spôsoboch prevencie obezity, či systémové zmeny (vytváranie prostredia, ktoré podporuje zdravé rozhodnutia (napr. podpora športovísk, regulácia marketingu nezdravých potravín)). Pán doktor ďalej diskutoval aj o súčasných farmakologických riešeniach obezity liekmi, ako napr. Ozempic a Mounjaro. Hlavný mechanizmus účinku týchto liečiv spočíva v dvoch kľúčových aspektoch: 1. regulácia chuti do jedla (GLP-1 agonisti pôsobia priamo na centrá sýtosti v mozgu. Spomaľujú vyprázdňovanie žalúdka, čo vedie k rýchlejšiemu pocitu sýtosti a zníženiu celkového príjmu potravy. Pacienti pociťujú menší hlad aedia menej kalórií) a 2. kontrola hladiny cukru v krvi (stimulujú pankreas k produkcii inzulínu len vtedy, keď je hladina glukózy vysoká, a zároveň znižujú tvorbu glukagónu (hormónu zvyšujúceho cukor v krvi). Výsledkom je významný a udržateľný úbytok hmotnosti, ktorý je často výraznejší ako pri starších typoch liekov na chudnutie. V bohatej diskusii sa ďalej riešili pozitíva a negatíva takejto liečby obezity.

Ing. Ladislav Staruch, PhD.
Predseda potravinárskej sekcie
Fakulta chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave

Podujatia realizované Lesníckou sekciou v roku 2025 so zameraním na stredoškolskú mládež, dospelú odbornú i laickú verejnosť

Medzinárodná konferencia Vliv abiotických a biotických stresorů na vlastnosti rostlin 2025

Medzinárodnú konferenciu Vliv abiotických a biotických stresorů na vlastnosti rostlin 2025, ktorá sa tento rok konala 18. – 19. septembra v Prahe, pravidelne organizujú Česká zemědělská univerzita v Prahe a Ústav ekologie lesa SAV, v. v. i. vo Zvolene.

Konferencia je určená vedeckým a odborným pracovníkom, študentom doktorandských študijných programov, pracovníkom v oblasti semenárstva, šľachtenia, poľnohospodárskeho a lesníckeho poradenstva, ako aj širokej poľnohospodárskej a lesníckej verejnosti. Nie sú to len klasické stresory – vodný deficit, rizikové látky v prostredí, ale aj biotické faktory, akými sú aj patogénne organizmy, ktoré pôsobia na rastliny a sú v súčasnosti stredobodom záujmu poľnohospodárov, lesníkov, širokej verejnosti a ďalších. Tohtoročná konferencia sa zamerala na reakciu rastlín na súčasný biotický a abiotický stres a možnosti ich eliminácie.

V Zelenom salóniku Knihovny České zemědělské univerzity v Praze, kde sa konferencia konala, privítal jej účastníkov doc. Ing. František Hnilička, PhD. z České zemědělské univerzity. Dopoldňajší program obidvoch konferenčných dní bol vyhradený prednáškam pozvaných odborníkov a prezentácii firiem. Tradične sa prezentovala aj Česká akademie zemědělských věd s ponukou vydávaných časopisov, k dispozícii boli pritom propagačné materiály i publikované čísla časopisov.

Tému vplyvu abiotických faktorov na vývoj fenologických fáz smreka v ČR predstavila Lenka Hájková. Nasledovali prednášky ďalších pozvaných hostí. Pôvodcov sypaviek v porastoch borovic na Slovensku priblížila Emília Ondrušková. Tomáš Mráz vo svojom vystúpení informoval o prístrojových novinkách firmy Ekotechnika s.r.o. Pozvanými odborníkmi boli aj Ivana Tomášková a Mehmet S. Özcelik, ktorí zaujali témou integrácie pôdnej vlhkosti, vodného transportu a rastovej dynamiky smreka v podmienkach sucha, ďalší z pozvaných hostí Lubomír Hanzes priblížil tému vplyvu abiotických faktorov na pôdu, produkciu a biodiverzitu revitalizovaného trávneho porastu, Roy Chowdhury sa vo svojej prednáške zamerail na objasnenie úlohy lignanov na adaptačný proces plodín voči abiotickému stresu využitím *in vitro* elicitácie nasledovanej biochemickými analýzami, A. Novik sa venoval vplyvu rastlinných biostimulátorov Albit, Altera a Alse na vitalitu a výnos vinnej révy, Tomáš Středa predstavil úskalia poľnohospodárskeho pokusníctva, Jana Luptáková sa zaoberala zmenami obsahov makroživín a mikroživín v rašeline po pridaní drevného popola, Laura Korčoková objasnila, aký vplyv má aplikácia drevného popola na obsah uhlíka, dusíka a síry v rašeline a Marko Bajus predstavil účinky huby *Papiliotrema laurentii* na rastliny vystavené suchu. V ďalších blokoch odznelo 10 prihlásených prednášok a program zahŕňal aj 12 posterových prezentácií.

Celkovo sa zaprezentovalo 47 účastníkov, ktorí s veľkou pozornosťou absolvovali program konferencie. Z konferencie vznikol zborník recenzovaných vedeckých prác s názvom *Vliv abiotických a biotických stresorů na vlastnosti rostlin 2025*. Text a foto z vedeckej konferencie je dostupné na stránke: <https://ife.sk/news/medzinarodna-konferencia-vliv-abioticky-ch-a-bioticky-ch-stresoru-na-vlastnosti-rostlin-2025/>

Exkurzia so študentmi stredoškólákmi v Kremnických vrchoch

9 študentov 1. ročníka Strednej odbornej školy hotelových služieb a obchodu vo Zvolene sa spolu so svojimi pedagógmi, Ing. Katarínou Halmovou a Ing. Dušanom Krsekom, 14. októbra 2025 zúčastnili na exkurzii do Kremnických vrchov, spojenej s odborným výkladom. Pripravili ju pracovníci Ústavu ekológie lesa SAV, v. v. i., Ing. Ján Kukla, CSc., Ing. Margita Kuklová, CSc. a Ing. Katarína Sládeková, s podporou Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave.

Trasa viedla z obce Trnín cez osady Budička a Hrabiny po zelenej značke do Národnej prírodnej rezervácie Boky. Účastníci exkurzie po opustení osád míňali lúky s pasúcim sa hovädzím dobytkom. Kremnické vrchy sú z veľkej časti zalesnené, zastúpené sú aj lúky a pasienky. Pôvod tohto pohoria v centrálnej časti Slovenska je sopečný, budovali ho prevažne treťohorné neogénne sopky a následná tektonická a erózna činnosť. Tak vznikli aj bohaté rudné ložiská a stredoveké mestá Kremnica a Banská Štiavnica sa stali slávnymi aj vďaka ťažbe zlata a striebra. Od názvu mesta Kremnica pochádza pomenovanie Kremnické vrchy.

Študenti sa oboznámili s lesnými ekosystémami, ktoré sa tu nachádzajú. Pôvodné porasty Kremnických vrchov na väčšine územia tvorili jedľo-bučiny. Z ďalších drevín je zastúpený javor a brest, v nižších polohách tis. Účastníkov exkurzie po nejakom čase chôdze v lese tabuľa upozornila, že vstupujú do národnej prírodnej rezervácie. Národná prírodná rezervácia Boky, s rozlohou takmer 177 ha, bola vyhlásená už v roku 1964 na ochranu jednej z najsevernejších lokalít suchomilných a teplomilných rastlinných a živočíšnych druhov s výskytom skalných geomorfologických útvarov – kamenných morí a skalného hríbu Čertova skala. Prevažne sucho- a teplomilné spoločenstvá sú charakterizované mimoriadnou biodiverzitou. Najhodnotnejšie lesné porasty majú charakter pôvodného prírodného lesa – pralesa – s 230-ročnými dubmi cerovými. V rezervácii sa eviduje vyše 300 druhov rastlín, z toho polovicu tvoria druhy lesných spoločenstiev. M. Kuklová sa snažila nájsť plody drieka obyčajného –

drienky, ktorý sa tu tiež vyskytuje, keďže mu vyhovujú biotopy vyčnievajúcich skál. Pozoruhodná je veľká biodiverzita vtáctva. V roku 1978 bol na území rezervácie vybudovaný náučný chodník s informačnými panelmi a v roku 2025 ho zrekonštruovali, má 13 zastávok. Toto turisticky vyhľadávané miesto je od Zvolena vzdialené len 5 km. Najdlhšie sa účastníci exkurzie zdržali pri geologickej kuriozite – Čertovej skale. 17-tonová sopečná bomba stojí na podstavci s rozmermi približne 50 × 40 cm. Ing. Sládeková ozrejmla legendu spojenú s jej vznikom, ale zaujalo hlavne vysvetlenie, ako sa na jej vzniku podieľali prírodné sily. Sploštená andezitová skala, v podloží ktorej sa nachádza tufová brekcia, bola spolu s tuфом a inými kusmi žeravej lávy vymrštená do vzduchu zo sopečného krátera. Tufová vrstva v porovnaní s andezitovou horninou zvetráva rýchlejšie, preto sa zachovala len tá jej časť, ktorá je chránená týmto obrovským balvanom. Tajomstvo vzniku jedinečného prírodného výtvoru spočíva teda v rozdielnej rýchlosti zvetrávania zastúpených hornín – mäkkších tufov a tvrdých andezitových skál. Geológovia ubezpečujú, že v najbližších stovkách rokov zosunutie nehrozí. Záverom sa pedagógovia poďakovali organizátorom za vydarenú exkurziu. Zásahu na tom mali aj pozorní a disciplinovaní študenti.

O sypavkách vo vedeckej kaviarni

Návštevníci vedeckej kaviarne „*Ako sa sypú sypavky na borovice?*“, ktorá sa konala vo Zvolene 18. novembra 2025, sa oboznámili so skupinou chorôb ihličnanov známych ako sypavky. Dozvedeli sa, ako rozpoznať, že ihličnany sú napadnuté sypavkou, čo je jedna z najzávažnejších ochorení ihlič. Spôsobujú ju huby rôznych rodov a druhov, pričom postihuje všetky ihličnany. Vyskytuje sa v lesoch i mestských výsadbách. Dr. Katarína Adamčíková predstavila 4 druhy sypaviek, ktoré sú predmetom výskumu na Ústave ekológie lesa SAV, v. v. i. – Oddelení fytopatológie a mykológie v Nitre: červená sypavka (*Dothistroma septosporum*) a *Dothistroma*

pini), hnedá sypavka (*Lecanosticta acicola*), *Lophodermium* – pomenovaná podľa rodu huby spôsobujúcej nákazu a sypavka mramorová (*Cyclaneusma minus*). Červenú sypavku spôsobujú dva príbuzné druhy húb – *Dothistroma septosporum* a *Dothistroma pini*, ktorých názvy sú odvodené od vylučovanej látky dothistromín.

Veľkú časť svojej prezentácie venovala príznakom prítomnosti húb na drevinách. Pri červenej sypavke sa na ihliciach dajú rozoznať drobné červené až krvavé pásy, v začiatkoch nákazy sú žlté, postupne až hnednú a opadávajú. Pri hnedej sypavke pásy na napadnutých ihliciach nie sú priečne, a pre sypavku mramorovú je typické žltohnedé mramorovanie na ihliciach. K. Adamčíková ozrejmila geografické rozšírenie sypaviek v rámci sveta i Slovenska, typy výsadiieb, kde boli zistené, venovala sa ich hostiteľským drevinám. Informovala, že ako súčasť výskumu vypetrovali z napadnutých ihlíc čisté kultúry. Skúmali ich mikroskopicky i molekulárne s cieľom stanoviť diverzitu húb. Jednotlivé hubové druhy dokážu presne identifikovať na základe skúmania DNA. Genetické analýzy poskytli dôkazy o tom, že *Dothistroma septosporum*, ako jedna z dvojice druhov spôsobujúcich červenú sypavku, je na Slovensku už dlhodobo prítomná. Priaznivé podmienky pre jej šírenie predstavuje teplé a vlhké počasie. Prvýkrát bola zaznamenaná v Rusku v roku 1911, na Slovensku bolo ochorenie potvrdené na lokalite v Modrom Kameni v roku 1996. Od roku 2013 do 2020 výskumný kolektív preskúmal na Slovensku 89 lokalít s cieľom zistiť napadnutie drevín červenou sypavkou. Najviac boli ochorením postihnuté borovice. V menšej miere ako *Dothistroma septosporum* sa na Slovensku šíri červená sypavka zapríčinená druhom *Dothistroma pini*. K. Adamčíková informovala, že záznam o výskyte tohto patogénu na zistených druhoch drevín v SR bol prvý v rámci sveta. Na Slovensku jej výskyt predstavuje severnú hranicu rozšírenia. Výsledky výskumu publikovala so svojim kolektívom vo vedeckej literatúre, najmä časopisoch, čo počas svojej prezentácie aj dokumentovala. Hneď na jej začiatku zdôraznila, že predstavený výskum je výsledkom spoločnej práce celého kolektívu. Niektoré jeho členky, Dr. Ondrušková a Pastirčáková, sa podujatia osobne zúčastnili.

Prezentovaná téma zaujala návštevníkov, pozorne sledovali prednášku a živo diskutovali aj po skončení podujatia. Jedného z účastníkov obzvlášť zaujala informácia o výskyte huby v jeho rodisku v Litave, prítomná lekárka zase ocenila, že mohla porovnať podmienky vzniku a rozvoja chorôb spôsobených hubami na drevinách s rozvojom chorôb v humánnej medicíne. Chcela sa viac dozvedieť o prevencii chorôb spôsobených hubovými patogénmi. K. Adamčíková ozrejmila, že je potrebné hlavne odstraňovať napadnuté ihličie, používať zdravý sadbový materiál, vyhýbať sa rizikovým druhom v mestách. Pri červenej sypavke to platí predovšetkým pre borovicu čiernu a borovicu horskú.

O čom sa hovorilo vo vedeckej kaviarni venovanej rašeliniskám

Vo vedeckej kaviarni v Ústave ekológie lesa Slovenskej akadémie vied, v. v. i. vo Zvolene 4. 12. 2025 odznela prednáška o jednom z najcitlivejších a zároveň najdôležitejších ekosystémov pre reguláciu klímy – rašeliniskách. Tému predstavil Ing. Martin Kubov, PhD. z Technickej univerzity vo Zvolene, ktorý sa venuje výskumu týchto unikátnych mokradí v Tatranskom národnom parku (TANAP-e).

Rašeliniská sú často vnímané ako temné a nehostinné miesta, no v skutočnosti ide o mimoriadne cenné a funkčne významné ekosystémy,“ uviedol M. Kubov na začiatku svojej prezentácie. Následne vysvetlil základné rozdiely medzi mokraďami a rašeliniskami a zdôraznil, že rašeliniská sú špecifické tým, že v nich primárna produkcia dlhodobo prevyšuje rozklad organickej hmoty. V podmienkach trvalého zamokrenia a anaeróbného prostredia tak dochádza k akumulácii uhlíka vo forme rašeliny. Rašeliniská majú v uhlíkovom cykle inú funkciu než lesy, kým v lesoch je príjem a výdaj uhlíka približne vyrovnaný, rašeliniská uhlík dlhodobo ukladajú a fungujú ako významné zásobárne uhlíka. Ako poukázal, väčšina lesných pôd je zdrojom oxidu uhličitého (CO_2) a miestom oxidácie metánu (CH_4), skleníkového plynu s výrazne vyšším otepľovacím potenciálom než CO_2 . V rašeliniskách však prebiehajú odlišné procesy. V spodných, anaeróbných vrstvách rašeliny sa CH_4 tvorí činnosťou metanogénnych archeí, zatiaľ čo v horných, aeróbnejších vrstvách je následne oxidovaný metanotrofnými baktériami. „Zdravé rašelinisko síce produkuje CH_4 , no zároveň dlhodobo viaže veľké množstvo CO_2 do rašeliny, takže v dlhodobom horizonte má priaznivý vplyv na klímu,“ zdôraznil Kubov.

Záverečná časť prezentácie sa zamerala na aktuálny výskum realizovaný na území TANAP-u, ktorý nadväzuje na snahy o obnovu narušených rašeliniskových ekosystémov. „Cieľom obnovy je zvýšiť schopnosť krajiny zadržiavať vodu a zároveň obnoviť podmienky podporujúce prirodzenú biodiverzitu,“ informoval M. Kubov. V rámci týchto opatrení bola na vybranej lokalite realizovaná aj čiastočná redukcia stromovej zložky s cieľom obnoviť prirodzený vodný režim rašeliniska. Následne bola vybudovaná komplexná výskumná infraštruktúra umožňujúca detailné sledovanie uhlíkových a vodných tokov. Jej súčasťou je eddy-kovariančná veža určená na kontinuálne meranie výmeny oxidu uhličitého medzi ekosystémom a atmosférou, ako aj sieť monitorovacích bodov pre manuálne merania emisií skleníkových plynov z pôdy pomocou komorovej metódy (CO_2 , CH_4 a H_2O). Dynamika stromovej zložky je monitorovaná prostredníctvom senzorov sap flow a dendrometrov, ktoré umožňujú sledovať prírastky drevín v reálnom čase. Výskumný dizajn je doplnený o experimentálne skleníky simulujúce zvýšenie teploty o 1 – 3 °C, ktoré umožňujú hodnotiť potenciálne dopady klimatickej zmeny na funkciu rašeliniskového ekosystému. Paralelne sú realizované odbery vzoriek rašeliny určené na analýzu environmentálnej DNA (eDNA), zamerané na stanovenie početnosti metanogénnych a metanotrofných mikroorganizmov a ich vzťahu k produkcii a spotrebe metánu. Priebežné výsledky naznačujú, že obnova hydrologických pomerov má zásadný vplyv na schopnosť rašelinísk viazať uhlík a zmiernovať dôsledky klimatickej zmeny.

Akcie Lesníckej sekcie vo Zvolene zorganizovali pracovníci Ústavu ekológie lesa SAV, v. v. i. s podporou Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave.

Text: Ing. Katarína Sládeková, Ústav ekológie lesa SAV

Foto: Ing. Margita Kuklová, CSC., Ing. Ján Kukla, CSC., Ing. Katarína Sládeková

Podujatia realizované veterinárskou sekciou v roku 2025

67. ročník ŠTUDENTSKEJ VEDECKEJ KONFERENCIE na UVLF v Košiciach

Dňa 24. apríla 2025 sa pod záštitou rektora Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, prof. MVDr. Jozefa Nagya, PhD., konal 67. ročník Študentskej vedeckej konferencie. Na konferenciu a do recenzovaného zborníka bolo prihlásených 38 abstraktov od študentov a študentiek UVLF v Košiciach a jedného študenta z Fakulty veterinárnej medicíny, Univerzity v Nairobi. Na vydaní zborníka abstraktov sa podieľala Veterinárska sekcia Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri Slovenskej akadémii vied v Bratislave.

Rokovania 67. ročníka Študentskej vedeckej konferencie – ŠVOČ sa uskutočnili v spojenej predklinickej a bakalárskej sekcii, klinickej a farmaceutickej sekcii. Študentské práce hodnotili odborné komisie v zložení: Predklinická a bakalárska sekcia: predsedníčka doc. MVDr. Dana Marcinčáková, PhD. a členky doc. MVDr. Renáta Szabóová, PhD. a RNDr. Valéria Verebová, PhD. Klinickú sekcii viedla predsedníčka doc. MVDr. Mária Kuricová, PhD. a členovia MVDr. Edina Sesztáková, PhD. a MVDr. Róbert Link, PhD. Farmaceutická

sekcia rokovala pod vedením PharmDr. Ľudmily Balážovej, PhD. a členiek komisie PharmDr. Nikoly Hudákovovej, PhD. a PharmDr. Natálie Nosálovej, PhD. Konferenciu v Aule UVLF otvoril prorektor pre vzdelávanie MVDr. Martin Tomko, PhD. Výsledky v jednotlivých sekciách sú nasledovné:

Predklinická sekcia

1. miesto: **Serena Faith Kishore Amrit**, 6. ročník GVM, Effect of cannabidiol on the cell proliferation and its potential as antitumor drug. školiteľ: doc. MVDr. Dana Marcinčáková, PhD.

2. miesto: **Sebastián Ozimák**, 4. ročník, ŠP HP, Regeneračný chov Khaki Kampbel. školiteľ: MVDr. Zuzana Farkašová, PhD.

3. miesto: **Matúš Bučko**, 4. ročník ŠP HP, Vplyv Wi-Fi žiarenia na vývoj mezonefrosu u kuracieho embrya. školiteľ: MVDr. Sandra Andrašková, PhD.

Bakalárska sekcia

1. miesto: **Mathilde Brownrigg**, 3. ročník, ŠP animal science, Importance of proper nail trimming in dogs. školiteľ: MVDr. Jana Farbáková, PhD.

2. miesto: **Sára Birošová**, 3. ročník, ŠP kynológia, Dedičnosť mikroftalmie u psov. školiteľ: doc. RNDr. Beáta Holečková, PhD.

3. miesto: **Daniela Janošková**, 3. ročník ŠP kynológia, Spôsob výcviku jazvečikov a teriérov za účelom ich uplatnenia pri brlohárení v poľovných revíroch. školiteľ: Ing. Renáta Karolová, PhD.

Klinická sekcia

1. miesto: **Synne Sandersen**, 6. ročník, ŠP GVM, Parasitofauna of cats in shelters in the North of Norway. školiteľ: MVDr. Miloš Halán, PhD.

2. miesto: **Gabriela Langová**, 6. ročník, ŠP VVL, Reprodukčné problémy mačkovitých šeliem v podmienkach ZOO. školiteľ: doc. MVDr. Ladislav Molnár, PhD.

3. miesto: **Natália Špesová**, 3. ročník, ŠP veterinárna sestra, Prítomnosť zoonotických *Babesia* spp. v kliešťoch mestského prostredia z Prešova a Košíc. školiteľ: RNDr. Andrea Schreiberová, PhD.

Farmaceutická sekcia

1. miesto: **Kristína Leichenbergová**, 5. ročník ŠP F, Biologické vlastnosti antiseptického prostriedku s jódom. školiteľ: RNDr. Anna Uhrinová, PhD.

2. miesto: **Martina Dobrovičová**, 5. ročník ŠP F, Potenciálne nevhodné liečivá u pacientov s chronickou ischemickou chorobou srdca. školiteľ: RNDr. Mária Kolesárová, PhD.

3. miesto: **Michaela Heredošová**, 5. ročník ŠP F, Inkorporácia hydrofóbne aktívnych látok do nanovláknenných vrstiev na báze natívnej a amfifilnej kyseliny hyaluronovej. školiteľ: RNDr. Anna Uhrinová, PhD.

V záverečnom príhovore MVDr. Martin Tomko, PhD., poďakoval študentom, školiteľom, členom odborných porôt, sponzorom, partnerom i hosťom za účasť a poprial všetkým veľa osobných a pracovných úspechov.

doc. MVDr. Marián Prokeš, PhD.
odborný a organizačný garant
Študentskej vedeckej konferencie – ŠVOČ

HYGIENA ALIMENTORUM XLV

V dňoch 14. až 16. mája 2025 sa v priestoroch hotela Patria na Štrbskom Plese konal už 45. ročník medzinárodnej vedeckej konferencie HYGIENA ALIMENTORUM XLV so zameraním na aktuálne trendy produkcie a predaja kvalitných a bezpečných produktov z hydiny, rýb a zveri. Organizátormi konferencie boli Katedra hygieny, technológie a zdravotnej bezpečnosti potravín UVLF v Košiciach, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Národný kontaktný bod SR pre vedeckú a technickú spoluprácu s EFSA, Štátna veterinárna a potravinová správa SR a Slovenská spoločnosť pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave. Celkovo sa konferencie zúčastnilo viac ako 240 registrovaných účastníkov, medzi inými aj vedeckí či pedagogickí pracovníci a vystavovatelia zo Slovenska, Českej republiky, Poľska, Rakúska, Nórska a Chorvátska. Účastníci tak mali jedinečnú možnosť vypočuť si celkovo 19 prednášok a prezrieť si 63 prezentovaných posterov. Konferencia sa už tradične konala pod záštitou Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky.

V rámci 45. ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie HYGIENA ALIMENTORUM vyhlásili organizátori aj 11. ročník súťaže o najlepší potravinársky výrobok konferencie. V roku 2025 bolo možné prihlásiť mäkký mäsový výrobok - hydinová šunka. V senzorickom hodnotení odbornou komisiou o najlepšiu hydinovú šunku konferencie HYGIENA ALIMENTORUM XLV bola najvyššie ocenená spoločnosť HYZA, a. s., za výrobok „Kuracia šunka Pravá slovenská“. Druhé miesto bolo udelené spoločnosti DOMÁSKO, s.r.o. za výrobok „Detská hydinová šunka“. Tretie miesto obsadila spoločnosť HYZA, a.s., za výrobok „Kuracia šunka Premium“. Výhercovia boli slávnostne vyhlásení a odmenení diplomom v rámci spoločenského večera.

Podakovanie organizátorov medzinárodnej vedeckej konferencie HA XLV patrí najmä generálnemu partnerovi Tauris Group Rimavská Sobota, ako aj hlavným partnerom: BILLA s.r.o. Bratislava; Labaš, s.r.o. a Potraviny FRESH, s.r.o. Košice; Tesco Stores SR, a.s., Domäsko spol. s r.o., Lieskovec, Vector Invest s.r.o. Prešov a SYRÁREŇ BEL SLOVENSKO a.s., Michalovce a taktiež sponzorom: Dalton, spol. s r. o., Košice, Minerálne vody a.s. Prešov, Rybárstvo Požehy a Urpiner- Banskobystrický pivovar, a.s.

Medzinárodnú vedeckú konferenciu HYGIENA ALIMENTORUM XLV ukončil rektor Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach prof. MVDr. Jozef Nagy, PhD. Vo svojom príhovore poďakoval spoluorganizátorom, členom medzinárodného programového výboru, organizačného výboru, sponzorom a vystavovateľom a zhodnotil odborný program konferencie. Poďakoval všetkým aktívnym účastníkom a všetkým, ktorí poctili konferenciu svojou účasťou. Na záver pozval prítomných na 46. ročník medzinárodnej vedeckej konferencie

HYGIENA ALIMENTORUM, ktorý sa uskutoční v dňoch 13. – 15. 5. 2026 v hoteli Patria na Štrbskom Plese a odborné bude zameraný na problematiku bezpečnosti a kvality mlieka, mliečnych produktov a produktov z rastlinných komodít.

prof. MVDr. Slavomír Marcinčák, PhD.

Výsledky 12. ročníka súťaže „Mladí vedci 2024“

Poľnohospodárska sekcia

1. miesto: Ing. Filip Benko, PhD.

Ústav biotechnológie, FBP SPU v Nitre za prácu Benko, F. et al. 2024. Cryoprotective potential of theobromine in the improvement of the post-thaw quality of bovine spermatozoa. In *Cells*, 13, 1710. IF: 5.1

2. miesto: Ing. Marek Helczman

Ústav aplikovanej biológie, FBP SPU v Nitre za prácu Helczman, M. et al. Selected micro- and macro-element associations with oxidative status markers in common carp (*Cyprinus caprio*) blood serum and ejaculate: a correlation study. In *Journal of Toxicology and Environmental Health*, 87, 999-1014. IF: 2.3

3. miesto: Ing. Michal Ďuračka, PhD.

VC ABT SPU v Nitre za prácu Bañas, S., Tvrda, E., Benko, F., Ďuračka, M. et al. Kaempferol as an alternative cryosupplement for bovine spermatozoa: cytoprotective and membrane stabilizing effect. In *International Journal of Molecular Sciences*, 25, 4129. IF: 4.9

Potravinárska sekcia

1. miesto Ing. Lukáš Kolarič, PhD.

Kolarič, Lukáš; Lauková, Michaela; Minarovičová, Lucia; Gašparík, Anton; Šimko, Peter. Decrease of cholesterol content in cereal products containing animal-based components. *European Food Research and Technology*, 250, s. 1499-1512. <https://doi.org/10.1007/s00217-024-04487-y>

2. miesto Ing. Tatiana Holkovičová

Holkovičová, Tatiana; Kohajdová, Zlatica; Lauková, Michaela; Minarovičová, Lucia; Babulicová, Mária. Solvent retention capacity as a useful tool for quality evaluation of flours produced from Slovak bred wheat varieties. *Acta Chimica Slovaca*, 17. s. 22--30.

Lesnícka sekcia

1. miesto: Ing. Jozef Výbošťok, PhD., Lesnícka fakulta Technická univerzita vo Zvolene (IF 5,8)

Výbošťok, J., Pichlerová, M., Lamatungga, K. E., Tamatam, D., Önkál, D., Halaj, D., Pichler, V. 2024. Preferences for woodland activities and forest features as predictors of well-being after forest visits: Evidence from a nationally representative survey in Slovakia. In *Ambio*, 53, p. 95–807. <https://doi.org/10.1007/s13280-024-01982-0>

2. miesto: Ing. Milan Ostrihoň, PhD., Lesnícka fakulta Technická univerzita vo Zvolene (IF 2,3)

Ostrihoň, M., Korená Hillayová, M., Koristeková, K., Leštianska, A., Jančo, M., Vida, T., Vido, J., Škvarenina, J. 2024. Influence of meteorological factors on the moisture content of fine forest fuels: responses of fire danger class to different microclimates on the example of European beech (*Fagus sylvatica* L.) stands. In *J. Hydrol. Hydromech.*, 72, 2, p. 223–237. <https://doi.org/10.2478/johh-2024-0005>

3. miesto: Ing. Pavel Šírka, PhD., Lesnícka fakulta Technická univerzita vo Zvolene (IF 1,4)

Šírka, P., Ujházyová, M., Ujházy, K. 2024. Bryophytes in classification and ecology of calcareous beech forests in Central Slovakia. In *Biologia*, 79, p. 1209–1223. <https://doi.org/10.1007/s11756-023-01570-9>

Najlepšia vedecká práca mladých vedeckých pracovníkov za rok 2024 v oblasti veterinárskych vied

Vo februári 2025 Slovenská spoločnosť pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave (SSPLPVV) vyhlásila už 12. ročník súťaže pre mladých vedeckých pracovníkov o najlepšiu vedeckú prácu za rok 2024. Do súťaže mohol prihlásiť svoju najlepšiu prácu každý mladý vedecký pracovník, ktorý pracuje na slovenskom vedeckom pracovisku vo výskume a ktorý v danom roku dosiahol vek najviac 35 rokov. Vo veterinárskej sekcii do súťaže prihlásilo svoje práce 10 mladých vedeckých pracovníkov z pracovísk Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach a Ústavu fyziológie zvierat SAV v.v.i.. Všetky vedecké práce mali vysokú úroveň, impakt faktor (IF) vedeckých článkov sa pohyboval od 1,8 až po 5,0; pričom až 6 prác bolo publikovaných vo vedeckom časopise s kvartilom Q1. Musím tiež konštatovať a vyzdvihnúť, že viaceré práce by mohli byť hodnotené, ako práce s významným prínosom v skúmanej oblasti. Na základe návrhu veterinárnej sekcie boli predsedníctvom spoločnosti v júni 2025 schválené a odmenené nasledujúce práce:

1. miesto – Filip Humeník. Humeník, Filip, Vdoviaková, Katarína, Krešáková, Lenka, Danko, Ján, Giretová, Mária, Medvecký, Lubomír, Lengyel, Peter, Babík, Ján. The combination of chitosan-based biomaterial and cellular therapy for successful treatment of diabetic foot - pilot study. In *International Journal of Molecular Sciences*. ISSN 1422-0067, 2024, vol. 25, no. 15, art. no. 8388, p. [1-18].

2. miesto – Michaela Liptáková rod. Kaduková. Kaduková, Michaela, Schreiberová, Andrea, Mudroň, Pavol, Tóthová, Csilla, Gomulec, Pavel, Štrkolcová, Gabriela. *Cryptosporidium* Infections in Neonatal Calves on a Dairy Farm. In *Microorganisms*. ISSN: 2076-2607, 2024, 12, 1416.

3. miesto - Várady Matúš. Várady, Matúš, Grajzer, Magdalena, Zalewski, Iwan, Tauchen, Jan, Fraňková, Adéla, Klouček, Pavel, Popelka, Peter. Fatty acid composition and sensory properties as descriptors of differentiation of specialty coffees based on spontaneous and induced processing methods. In *Applied food research*. ISSN 2772-5022, 2024, vol. 4, no. 2, art. no. 100512, p. [1-8].

Aj touto cestou chcem autorom troch najlepších prác zablahoželať a do ďalšej práce im zaželať veľa elánu a vedeckých úspechov. Pevne verím, že aj toto ocenenie Vás bude ešte viac motivovať do ďalšej vedeckej práce a publikovania významných vedeckých výsledkov a pozdvihne úroveň vedeckého bádania na univerzite. Taktiež chcem poďakovať všetkým mladým vedeckým pracovníkom, ktorí tento rok prihlásili svoje práce do súťaže. Naša spoločnosť bude aj v budúcnosti propagovať a podporovať výsledky mladých vedcov. Verím, že aj takáto forma ocenenia bude mladých kolegov motivovať k dosiahnutiu ešte lepších výsledkov.

prof. MVDr. Slavomír Marcinčák, PhD.
predseda veterinárskej sekcie SSPLPVV

Ocenení mladí vedci s předsedou veterinářské sekce (S. Marcinčák, M. Liptáková, F. Humeník, M. Váradý)

